

ภาคผนวก
คำพิพากษายกฟ้องประจำพุทธศักราช ๒๕๒๕,
๒๕๒๖ และ ๒๕๒๗ (บางส่วน)

คำพิพากษายกฟ้อง
ประจำพุทธศักราช ๒๕๒๕

มาตรา ๕๓๗

๑๐๒/๒๕๒๕ ผู้ให้เช่าหาจำต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ให้เช่าเสมอไปไม่ เมื่อจำเลยทำสัญญาเช่าบ้านและที่ดินกับโจทก์ แล้วจำเลยผิดสัญญาโจทก์บอกเลิกสัญญาโดยชอบแล้ว โจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยได้ จำเลยจะยกเหตุที่โจทก์ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่ให้เช่ามาเป็นข้อต่อสู้ไม่ได้

๒๘๖/๒๕๒๕ ว. เช่าสถานที่สถานีบริการน้ำมันจอตลอด โดยนำรถเข้าไปจอดเอง แล้วนำกุญแจรถกลับไปด้วย ต้องดูแลรับผิดชอบเองโดยจำเลยจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจอดรถ ทั้งยังมีข้อตกลงกันว่าให้เช่าเฉพาะที่จอดรถ ไม่รับผิดชอบในการที่รถสูญหายหรือเสียหายด้วย ใบเสร็จรับเงินที่ออกให้ก็เขียนไว้ทุกฉบับว่าเป็นค่าเช่าที่จอดรถ ดังนี้ ข้อตกลงและพฤติการณ์ที่ปฏิบัติต่อกันระหว่างจำเลยกับ ว. เป็นเรื่องให้เช่าที่จอดรถจำเลยมิได้รับมอบรถเพื่อเก็บรักษาไว้ในความอารักขาแห่งตน จึงไม่เป็นการรับฝากทรัพย์สินตาม ป.พ.พ. ม. ๖๕๗ ไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายเกี่ยวกับรถที่สูญหาย

๓๓๑, ๓๓๒/๒๕๒๕ ผู้ที่รับโอนสิทธิการเช่าโดยที่ยังไม่เคยเข้าครอบครองทรัพย์สินที่เช่า นั้น ไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่ผู้ที่อยู่ในทรัพย์สินที่เช่า

๕๖๙/๒๕๒๕ โจทก์ทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อสร้างตึกแถวและอาคารบ้านเรือน (ตลาดสด) ซึ่งตามสัญญาเช่าข้อ ๗ ตึกแถวฯ ที่โจทก์ปลูกสร้างขึ้นให้โจทก์มีสิทธิให้ผู้อื่นเช่าช่วงได้ตามสัญญาข้อ ๒ โดยข้อ ๒ มีความว่ายอมให้โจทก์เช่าที่ดินมีกำหนด ๑๕ ปี เมื่อหมดสัญญา ๑๕ ปีแล้ว ถ้าโจทก์ประสงค์จะเช่าต่อ ให้มาทำสัญญาใหม่ ถ้าไม่ทำสัญญาต่อ โจทก์จะต้องส่งมอบสถานที่เช่าพร้อมทั้งตึกแถวฯ ให้แก่ผู้ให้เช่าจนครบถ้วนทุกอย่าง ดังนี้ มิใช่คำมั่นจะให้เช่า จำเลยหาจำต้องให้โจทก์เช่าที่พิพาทต่อไปไม่

๘๔๗/๒๕๒๕ เจ้าของนำรถยนต์ไปจอดที่ปั้มน้ำมันของจำเลยใส่กุญแจประตูรถยนต์แล้ว นำกุญแจติดตัวไปตามข้อความในใบเสร็จรับเงินที่ลงชื่อรับทราบ และยังมีข้อความต่อไปว่า เพราะ

ทางร้านให้เช่าที่จอดรถไม่ใช้รับฝากรถ ไม่รับผิดชอบในการสูญหาย เสียหายต่อรถและสิ่งของใด ๆ ที่มีอยู่ในรถ ทั้งนี้ได้มีการส่งมอบรถยนต์ให้แก่จำเลย และจำเลยตกลงว่าจะเก็บรักษาไว้ในอารักขาของจำเลย แล้วจะคืนให้ ดังนี้ มิใช่สัญญาฝากทรัพย์สิน แต่เป็นเช่าที่จอดรถยนต์

๑๕๑๕/๒๕๒๕ โจทก์กู้เงินจากธนาคารมาซื้อที่พิพาท โจทก์บอกกล่าวเลิกการเช่าแก่จำเลยแล้ว แม้จำเลยอยู่ต่อมาโดยละเมิด การที่โจทก์ต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารเกิดจากโจทก์ไม่ชำระหนี้เงินกู้ให้ธนาคารทำให้เกิดจากจำเลยยังอยู่ในที่พิพาทไม่ ดอกเบี้ยจึงไม่ใช่ค่าเสียหายอันเกิดจากการทำละเมิดของจำเลย จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายโจทก์ ๑๑๔๓

๒๓๒๖/๒๕๒๕ โจทก์ซึ่งเป็นผู้เช่าประมูลเช่าโรงงานสุราบางยี่ขันได้ยื่นยอมตกลงตามแจ้งความของทางราชการที่สงวนสิทธิในการเลือกผู้เช่าประมูลรายใดก็ได้เป็นผู้เช่าตามที่เห็นสมควร โดยโจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนี้ โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนสัญญาเช่าที่ทางราชการได้ทำขึ้นกับผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้เช่า หรือขอให้ใช้ค่าเสียหาย

๒๓๙๗/๒๕๒๕ เงินที่จำเลยชำระแก่ผู้เช่าเดิมเพื่อให้ออกไปและที่ใช้ในการซ่อมแซมตึกแถวเพื่อทำเป็นร้านเสริมสวยและอยู่อาศัยเป็นไปเพื่อประโยชน์และความสะดวกสบายของจำเลยฝ่ายเดียวมิได้เพิ่มเติมตึกแถวขึ้นใหม่แต่อย่างใด การเช่าตึกแถวระหว่างโจทก์จำเลยจึงถือไม่ได้ว่าเป็นสัญญาต่างตอบแทนชนิดพิเศษ คงเป็นสัญญาเช่าธรรมดา โจทก์จึงมีอำนาจบอกเลิกการเช่าและมีอำนาจฟ้องจำเลย การที่จำเลยอยู่ในตึกแถวต่อมาถือได้ว่าจำเลยอยู่โดยละเมิด ต้องใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ที่ไม่อาจเข้าครอบครองและได้รับประโยชน์จากตึกแถวโดยเทียบกับอัตราค่าเช่าเป็นรายเดือน

๒๔๐๒/๒๕๒๕ จำเลยให้การว่าผู้ให้เช่าตกลงให้จำเลยอยู่ในที่ดินที่เช่าตลอดชีวิตโดยจำเลยจะปลูกสร้างโรงเรือนบนที่เช่าและจะยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ให้เช่า แต่สัญญาเช่าระบุว่าจำเลยเช่าที่ดินเพื่อปลูกบ้านเรือนอาศัยมีกำหนดหนึ่งปี ดังนี้ การที่จำเลยจะขอนำพยานบุคคลมาสืบว่าผู้ให้เช่าตกลงให้จำเลยอยู่ในที่ดินที่เช่าไปจนตลอดชีวิต อันเป็นสัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา จึงเป็นการขอสืบเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในสัญญาเช่าต้องห้ามตาม ป.ว.พ.ม. ๙๔

๒๔๕๒/๒๕๒๕ สัญญาเช่ารถยนต์ทำขึ้นระหว่างบริษัทมหานครขนส่ง จำกัด กับโจทก์เมื่อจำเลยที่ ๑ ตั้งขึ้นเป็นองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ได้รับโอนกิจการและทรัพย์สินของบริษัทดังกล่าว ได้เช่ารถยนต์คันพิพาทต่อมาโดยไม่ได้ทำสัญญาเช่ากันใหม่ จึงนำสัญญาเช่าซึ่งมีอยู่เดิมมาใช้บังคับได้

๒๔๕๘/๒๕๒๕ โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากห้องแถวพิพาทซึ่งปลูกอยู่ในที่ดินราชพัสดุของกรมธนารักษ์โดยอ้างว่าโจทก์ให้จำเลยเป็นผู้อยู่อาศัย และโจทก์เป็นผู้เช่าที่ดินราชพัสดุ

จำเลยให้การว่าโจทก์ขายห้องแถวพิพาทให้จำเลยและส่งมอบให้เข้าครอบครองตลอดมา โจทก์ไม่ได้เป็นผู้เช่าที่ดินราชพัสดุ ดังนี้ ประเด็นข้อพิพาทมีว่า จำเลยเป็นผู้อาศัยห้องแถวพิพาทจากโจทก์หรือไม่ โจทก์เป็นผู้เช่าที่ดินราชพัสดุหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าโจทก์ขายห้องแถวพิพาทให้จำเลย และจำเลยเป็นผู้ใช้สิทธิครอบครองตลอดมา แม้การซื้อขายห้องแถวจะเป็นโมฆะเพราะมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ตาม แต่การเข้าอยู่ในห้องแถวของจำเลยก็หาใช่เป็นการอาศัยโจทก์ดังที่โจทก์อ้างในฟ้องไม่ ดังนั้น โจทก์จึงหาสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยออกไปจากห้องแถวพิพาทได้ไม่ ส่วนที่ดินราชพัสดุที่ห้องแถวพิพาทตั้งอยู่ โจทก์เช่าเป็นรายปี โจทก์ต่อสัญญาเช่าถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นปีที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ ในสัญญาเช่าหาได้มีรายการต่ออายุสัญญาไว้ไม่ ฉะนั้นที่โจทก์อ้างว่าเป็นผู้เช่าที่ดินราชพัสดุ และถือเป็นเหตุฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดิน จึงรับฟังไม่ได้

๓๘๕๗/๒๕๒๕ ข้อความในสัญญาประนีประนอมยอมความที่ว่าหากครบสัญญาเช่าแล้ว โจทก์จะให้จำเลยเป็นผู้เช่าต่อเป็นรายแรก ไม่อาจตีความว่าเป็นสัญญาเช่า เพราะไม่มีรายละเอียดในเรื่องกำหนดระยะเวลาเช่าและอัตราค่าเช่า ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญของสัญญาเช่าทรัพย์สิน แสดงว่าจะต้องตกลงกันในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง เมื่อยังไม่มีข้อตกลงกัน ก็ต้องถือว่ายังไม่มีสัญญาต่อกัน จำเลยจะขอให้บังคับโจทก์ยอมให้จำเลยเช่าทรัพย์สินไม่ได้

มาตรา ๕๓๘

๕๐/๒๕๒๕ โจทก์เช่าตึกแถวพิพาทมีกำหนด ๑๐ ปี แต่ไม่ได้จดทะเบียนการเช่าและจำเลยได้รับเงินกินเปล่าจำนวนหนึ่ง เมื่อครบ ๓ ปี จำเลยไม่ต่อสัญญาเช่าให้โจทก์ จำเลยก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ตามส่วนที่โจทก์ได้อาศัยอยู่ในห้องเช่า หาใช่กรณีเป็นเรื่องบอกเลิกสัญญาเช่าตาม ป.พ.พ. ม. ๓๙๑ ไม่ เพราะกำหนดเวลาเช่าที่เกินกว่า ๓ ปี ได้สิ้นการบังคับลงโดยผลของกฎหมาย โดยไม่ต้องบอกเลิกสัญญาเช่าแต่อย่างใดจำเลยจึงไม่จำต้องให้โจทก์กลับคืนสู่ฐานะเดิมโดยชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์

๒๕๑/๒๕๒๕ เช็กและหนังสือรับเช็กมิได้มีข้อความแสดงให้เห็นว่าเป็นการชำระค่าเช่า ย่อมไม่เป็นหลักฐานการเช่าเป็นหนังสือตาม ป.พ.พ. ม. ๕๓๘

๒๘๐๒/๒๕๒๕ จำเลยให้การว่ามีสิทธิเหนือพื้นดินในที่พิพาทโดยให้ค่าตอบแทนโจทก์เป็นรายปี ซึ่งหมายความว่า เป็นเรื่องจำเลยเช่าที่พิพาทเมื่อการเช่าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ แม้จะกล่าวอ้างว่าโจทก์ยอมให้อยู่ในที่พิพาทอีก ๑๕ ปีก็ตาม จำเลยก็ไม่อาจยกสิทธิเกี่ยวกับสัญญาเช่าขึ้นต่อสู้โจทก์ผู้ให้เช่าได้ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๓๘ การที่จำเลยอาศัยอยู่ในที่พิพาทจึงเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ โจทก์มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยได้

มาตรา ๕๔๔

๓๓๑, ๓๓๒/๒๕๒๕ จำเลยที่ ๑ ให้โจทก์เช่าช่วงตึกแถวพืพาทโดยมีข้อสัญญาระหว่างกัน ว่า ถ้าจำเลยจะขายตัวทรัพย์สินที่เช่าจะต้องแจ้งให้โจทก์ทราบก่อน ข้อตกลงดังกล่าวจึงไม่หมายถึงการโอนสิทธิการเช่าด้วย เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินที่เช่า และสัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ก็เป็นสัญญาเช่าตึกแถวมิใช่เช่าสิทธิ ข้อสัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการพาณิชย์ไม่มีผลบังคับได้ การที่จำเลยที่ ๑ โอนสิทธิการเช่าให้ผู้อื่นจึงกระทำได้โดยชอบ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนการโอน

มาตรา ๕๕๒

๒๔๕๒/๒๕๒๕ ข้อความในสัญญาเช่าที่ว่า ผู้ให้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้รถที่เช่า รวมถึงความเสียหายอันเกิดจากอุบัติเหตุและเหตุสุดวิสัย เป็นต้น นั้น หมายถึงการที่ผู้เช่าใช้รถที่เช่าอย่างปกติธรรมดาตามประเพณีนิยม โดยได้ส่งวงทรัพย์สินนั้น เช่นวินญูชนจะพึงส่งวงทรัพย์สินของตนเองผู้เช่าจึงจะไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายต่าง ๆ ที่โดยปกติย่อมเกิดขึ้นจากการใช้รถที่เช่า เมื่อจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ ได้ขับรถยนต์ที่เช่าด้วยความประมาทไปชนกับรถยนต์คันอื่นได้รับความเสียหายอันเป็นการละเมิด จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายของทรัพย์สินที่เช่า

มาตรา ๕๖๐

๓๓๙/๒๕๒๕ จำเลยอยู่ในที่ดินของโจทก์โดยไม่มีสิทธิตามกฎหมายอันจะอ้างได้ โจทก์มีอำนาจที่จะบอกกล่าวให้ออกไปได้ทันที จำเลยจะอ้างว่าโจทก์ต้องปฏิบัติตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๐ โดยถือว่าเป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งไม่ได้

มาตรา ๕๖๑

๒๐๑๖/๒๕๒๕ โจทก์เช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์ปลูกห้องแถวที่พืพาท แล้วโจทก์ให้จำเลยเช่าห้องแถวที่พืพาท ถึงแม้ต่อมาสัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับกรมธนารักษ์จะสิ้นสุดลง โจทก์ก็ยังมีหน้าที่ที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าให้แก่กรมธนารักษ์ตามสัญญาเช่า เมื่อสัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยสิ้นสุดกำหนดระยะเวลาแล้ว โจทก์จึงยังมีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลย และบริวารออกจากสถานที่เช่า และเรียกค่าเสียหายได้

๓๑๖๑/๒๕๒๕ เมื่อสัญญาเช่าได้เลิกหรือระงับลง จำเลยผู้เช่ามีหน้าที่ต้องส่งคืนทรัพย์สินที่เช่าให้แก่ผู้ให้เช่า เมื่อจำเลยยังมีได้ส่งมอบตึกแถวพืพาทแก่โจทก์ ทั้งยังได้ความว่าจำเลยให้บุคคลอื่นเข้ามาอยู่แทนจำเลย จำเลยจึงไม่มีทางพ้นความรับผิดชอบ โจทก์ฟ้องบังคับจำเลยได้โดยหาจำต้องไปฟ้องผู้อื่นซึ่งอยู่ในตึกแถวพืพาทโดยอาศัยสิทธิของจำเลยไม่

๓๕๑๗/๒๕๒๕ ผู้เอาประกันภัยได้เข้าซื้อรถยนต์มาจากผู้รับประกันแล้วให้จำเลยที่ ๒ เข้าไป จำเลยที่ ๒ นำไปฝากจำเลยที่ ๓ แล้วหายไป เพราะจำเลยที่ ๓ ผิดสัญญาฝากทรัพย์ จำเลยที่ ๓ ย่อมต้องรับผิดชอบผู้เอาประกันและผู้รับประกัน เพราะเป็นเหตุให้ผู้เอาประกันภัยไม่ได้รถยนต์ที่ให้เช่าคืน โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัย และผู้รับประกันภัยจึงมีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยที่ ๓ ได้

มาตรา ๕๖๔

๔๒๓/๒๕๒๕ สัญญาเช่ามีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดไว้โดยชัดแจ้งเมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยผู้เช่าได้โดยมิพักต้องบอกกล่าวก่อน

มาตรา ๕๖๗

๑๕๗๖/๒๕๒๕ สัญญาเช่าซื้อเป็นสัญญาเช่าทรัพย์ประเภทหนึ่งจึงนำบทบัญญัติลักษณะเช่าทรัพย์มาใช้บังคับด้วย เมื่อรถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหาย สัญญาเช่าซื้อย่อมระงับลงตั้งแต่วันที่รถยนต์สูญหายไปตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๗ จำเลยที่ ๑ จึงมีหน้าที่ชำระค่าเช่าซื้อเฉพาะงวดที่รถยนต์ยังไม่สูญหาย และไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายที่โจทก์อาจนำรถยนต์คันนี้ไปแสวงหาประโยชน์ได้อีก แต่เมื่อสัญญาเช่าซื้อระบุว่า หากเกิดการเสียหายขึ้นกับรถยนต์ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ผู้เช่าซื้อยินยอมชดเชยค่าหรือราคารถยนต์ให้เจ้าของ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบชดเชยราคารถยนต์แก่โจทก์

มาตรา ๕๖๘

๘๒๘/๒๕๒๕ ผู้เช่าได้เสียเงินกินเปล่าให้ผู้ให้เช่าจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท และมีค่าเช่าในอัตราต่ำเพียงเดือนละ ๗๐ บาท โดยจดทะเบียนการเช่ามีกำหนด ๑๘ ปี ถึงแม้ในสัญญาเช่าจะมีข้อสัญญาว่า หากผู้ให้เช่าขายทรัพย์ที่เช่าก่อนครบกำหนดสัญญา ผู้เช่าต้องออกจากที่เช่า ข้อสัญญาดังกล่าวก็เป็นกรณขัดกับเจตนาอันแท้จริงของคู่สัญญา ผู้รับโอนทรัพย์ที่เช่าต้องรับโอนไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้โอนซึ่งมีต่อผู้เช่า ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๘ เมื่อสัญญายังไม่ครบกำหนดผู้รับโอนจึงไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าโดยอาศัยข้อสัญญาที่ขัดกับเจตนาอันแท้จริงนั้น

๓๓๖๘/๒๕๒๕ ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๘ และ พ.ร.บ. ควบคุมการเช่านาย สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์หรือการเช่านายย่อมไม่ระงับไป เพราะเหตุโอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินหรือหน้าที่ให้ผู้รับโอนจะต้องรับโอนไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้โอนซึ่งมีต่อผู้เช่า

มาตรา ๕๗๒

๒๔๐/๒๕๒๕ สัญญาเช่าซื้อระบุว่า เมื่อผู้เช่าซื้อชำระราคาที่ดินครบถ้วนแล้ว ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้เช่าซื้อทันที หากบิดพลิ้วให้ปรับเป็นสองเท่า ดังนี้ เมื่อโจทก์ชำระค่าที่ดิน

ครบถ้วนแล้วจำเลยไม่อาจโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้ทันทีได้ จึงเป็นฝ่ายผิดนัด โจทก์มีสิทธิบอกเลิกสัญญาและเรียกเบี้ยปรับได้ ข้ออ้างที่ว่าทางราชการแบ่งแยกที่ดินไม่เสร็จ จึงไม่สามารถโอนให้โจทก์ได้นั้น เมื่อได้ความว่าจำเลยขอแบ่งแยกที่ดินหลังจากโจทก์ชำระราคาครบถ้วนแล้ว เช่นนี้ ไม่เป็นเหตุที่จำเลยจะยกขึ้นอ้างให้ตนพ้นความรับผิดชอบตามสัญญาเช่าซื้อได้

๒๘๒/๒๕๒๕ สัญญาเช่าซื้อตาม ป.พ.พ. ม. ๕๗๒ นั้น เป็นสัญญาเช่าอย่างหนึ่ง ผู้ให้เช่าย่อมมีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าให้ผู้เช่าได้ใช้ประโยชน์ตามสัญญา โจทก์ตกลงเช่าซื้อที่ดินเพื่อปลูกสร้างอาคารพาณิชย์ขายพร้อมที่ดิน มิใช่เช่าซื้อมาเพื่อรับเงินค่าทดแทนการเวนคืน เมื่อจำเลยไม่สามารถส่งมอบที่ดินให้โจทก์ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ตามสัญญาเพราะที่ดินถูกเวนคืน การชำระหนี้ยอมตกเป็นพันธียศเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้ จำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ยอมไม่มีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ตอบแทนตาม ป.พ.พ. ม. ๓๗๒ วรรคแรก โจทก์จึงมีสิทธิเรียกค่าเช่าซื้อที่ชำระไปแล้วคืนจากจำเลย

มาตรา ๕๗๓

๒๘๒/๒๕๒๕ สัญญาเช่าซื้อนั้น ผู้เช่าซื้อจะบอกเลิกสัญญาในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๗๓ และในกรณีที่มีการชำระหนี้เป็นพันธียศตาม ม. ๒๑๕ แม้สัญญาไม่เลิกกัน ก็ย่อมระงับเพราะไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย

มาตรา ๕๗๔ เช่าซื้อ

๓๖๙๑/๒๕๒๕ จำเลยเช่าซื้อรถยนต์จากโจทก์ แล้วผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อ โจทก์บอกเลิกสัญญาและเอารถยนต์คืนมา สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในการที่โจทก์ต้องขาดประโยชน์ไม่สามารถนารถไปให้ผู้อื่นเช่า ป.พ.พ.ลักษณะเช่าซื้อมิได้บัญญัติเรื่องอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าว จึงต้องนำอายุความ ๑๐ ปี ตาม ม. ๑๖๔ มาใช้บังคับ จะนำอายุความ ๑ ปี ในเรื่องละเมิดมาใช้บังคับไม่ได้

๓๙๓๔/๒๕๒๕ จำเลยเช่าซื้อรถยนต์แต่แล้วผิดสัญญา เจ้าของยึดรถคืน เมื่อจำเลยได้ออกเช็คพิพาทชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างก่อนเลิกสัญญาเช่าซื้อ และเจ้าของรถสลักหลังเช็คให้แก่โจทก์ก่อนบอกเลิกสัญญา โจทก์ได้รับโอนเช็คมาเป็นการชำระหนี้ จึงเป็นผู้ทรงเช็คโดยชอบด้วยกฎหมายเมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยก็ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

มาตรา ๕๗๕

๒๖๖๔/๒๕๒๕ การที่ลูกจ้างของโจทก์ต้องเสียชีวิตเพราะการกระทำละเมิดของลูกจ้างจำเลยนั้น ถือไม่ได้ว่าโจทก์ต้องขาดแรงงาน เพราะเมื่อลูกจ้างโจทก์เสียชีวิต การจ้างแรงงานย่อมเป็นอัน

เลิกกัน โจทก์ไม่ได้แรงงาน แต่ในขณะที่เดียวกันโจทก์ก็ไม่ต้องให้สินจ้าง โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้จากจำเลย

๒๘๕๐/๒๕๒๕ สัญญาจ้างมิได้กำหนดให้นายจ้างต้องมอบหมายงานให้ลูกจ้างทำ และไม่ มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดว่านายจ้างมีหน้าที่ดังกล่าว ดังนั้น การที่นายจ้างจะมอบหมายงานให้ลูกจ้างทำหรือไม่เป็นสิทธิของนายจ้าง เมื่อนายจ้างจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างแล้ว ก็ถือไม่ได้ว่ามีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของลูกจ้าง

มาตรา ๕๘๑

๒๒๘๘/๒๕๒๕ จำเลยทำสัญญาจ้างโจทก์เป็นเวลา ๓ เดือน เมื่อครบกำหนดตามสัญญา จำเลยไม่เลิกจ้างโจทก์แต่ลดค่าจ้างโจทก์อ้างว่าโจทก์ทำให้อุดการขาดตก ดังนี้ เมื่อโจทก์ไม่ได้ตกลงด้วยจำเลยก็หาอาจลดค่าจ้างโจทก์ได้ไม่ เพราะการที่โจทก์ทำให้อุดการขาดตกลงนั้นเป็นเรื่องที่จำเลยจะต้องว่ากล่าวกับโจทก์อีกส่วนหนึ่ง

มาตรา ๕๘๒

๔๙๓/๒๕๒๕ การเลิกจ้างลูกจ้างทดลองปฏิบัติงาน ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวล่วงหน้า ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๘๒

๕๐๔/๒๕๒๕ หนังสือของนายจ้างที่กล่าวถึงการที่ลูกจ้างไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบของนายจ้างและในตอนท้ายได้กล่าวให้ลูกจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบ มิฉะนั้นอาจมีการเตือนหรือปลดออกจากงาน ถือว่าเป็นคำเตือนถึงความไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตกลงไว้ ยังถือไม่ได้ว่าหนังสือดังกล่าวเป็นการบอกกล่าวเลิกจ้างล่วงหน้า

๒๓๑๖/๒๕๒๕ การลาออกจากงานเป็นสิทธิของลูกจ้างที่จะลาออกเมื่อใดก็ได้ภายใต้ระเบียบของนายจ้าง เมื่อระเบียบซึ่งเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างระบุให้ลูกจ้างต้องยื่นใบลาออกล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๕ วัน ดังนั้น การที่ลูกจ้างยื่นใบลาออกถูกต้องตามระเบียบ ลูกจ้างก็ชอบที่จะกำหนดวันลาออกได้ แต่นายจ้างอนุมัติให้ลูกจ้างลาออกตั้งแต่วันที่ยื่นใบลา จึงเห็นได้ว่าลูกจ้างขาดค่าจ้างที่จะได้รับตั้งแต่วันที่ยื่นใบลาจนถึงวันที่ลูกจ้างประสงค์จะลาออกอย่างแท้จริง และยังความเสียหายให้แก่ลูกจ้าง

๒๖๗๑/๒๕๒๕ การที่จำเลยให้โอกาสโจทก์ที่จะลาพักรักษาตัวได้เป็นเรื่องประสงค์ให้โจทก์หายเป็นปกติเพื่อจะได้ทำงานต่อไป มิใช่เป็นการบอกกล่าวล่วงหน้าเพื่อเลิกจ้าง เมื่อจำเลยเลิกจ้างโจทก์โดยมิได้บอกกล่าวล่วงหน้า จึงต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่โจทก์

มาตรา ๕๘๓

๒๙๑๖/๒๕๒๕ เมื่อโจทก์ฝ่าฝืนระเบียบของจำเลย ทั้งละเลยการปฏิบัติหน้าที่ทำให้จำเลยเสียหายอย่างร้ายแรง จำเลยยอมเลิกจ้างได้โดยไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าและค่าชดเชยให้โจทก์

๓๕๗/๒/๒๕๒๕ การที่จำเลยยุบหน่วยงานที่โจทก์ประจำอยู่เพราะมีความจำเป็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของจำเลยนั้น จำเลยยอมมีอำนาจโดยชอบที่จะจัดให้โจทก์เข้าทำงานในตำแหน่งใหม่ที่เหมาะสมต่อไป โจทก์จะไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งโดยอ้างเหตุว่าเงินเดือนต่ำกว่าที่เคยได้รับหาได้ไม่เพราะเป็นคนละกรณีไม่เกี่ยวเนื่องกัน ดังนั้น การที่โจทก์ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของจำเลย จึงถือได้ว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของนายจ้างอันเป็นกรณีร้ายแรง จำเลยมีสิทธิเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยและสินจ้างแทนการบอกกล่าวเลิกจ้างล่วงหน้า

๓๖๙๖/๒๕๒๕ นายจ้างมีอำนาจออกระเบียบกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่พนักงานขายเพื่อให้ผลงานเจริญก้าวหน้าได้ระเบียบเช่นนี้ไม่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือขัดแย้งกับข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างซึ่งเป็นข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของลูกจ้างโดยทั่วไป จึงเป็นระเบียบที่ชอบด้วยกฎหมายเมื่อลูกจ้างจงใจฝ่าฝืนและนายจ้างได้ตัดเงินเดือนเป็นหนังสือแล้ว นายจ้างมีสิทธิเลิกจ้างได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย ไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และถือไม่ได้ว่าเป็นการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม

๓๘๘๔/๒๕๒๕ เดิมจำเลยได้มีประกาศเรื่องพนักงานหลับในเวลาปฏิบัติหน้าที่ว่าต้องพิจารณาโทษใช้เป็นระเบียบปฏิบัติอยู่แล้ว ต่อมาจำเลยออกระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานห้ามพนักงานหลับนอนในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ โดยกำหนดโทษว่า ตักเตือนก่อน ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๔ ปลดออกจากงานโดยไม่จ่ายค่าชดเชย ดังนี้ แม้พนักงานจะนอนหลับระหว่างปฏิบัติหน้าที่ก่อนออกระเบียบ ๒ ครั้ง และภายหลังออกระเบียบ ๒ ครั้ง ซึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อเนื่องกันและจำเลยได้ตัดเงินเดือนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับแล้ว จำเลยจึงชอบที่จะเลิกจ้างพนักงานผู้นั้นได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยและสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า

มาตรา ๕๘๓

๔๔๘/๒๕๒๕ การทำสัญญาจ้างหมาก่อสร้างอาคาร จำเลยผู้ว่าจ้างมีหน้าที่ต้องมอบพื้นที่และกำหนดแนวเขตพื้นที่ที่โจทก์จะต้องก่อสร้างการที่จำเลยสั่งระงับการก่อสร้างเพราะการวางผังและดอกเสาเข็มรูกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นนั้น เป็นความผิดของจำเลยที่ไม่ตรวจสอบแนวเขตที่ดินให้แน่นอนเสียก่อน จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญาที่ไม่สามารถให้โจทก์ดำเนินการก่อสร้างตามสัญญาต่อ

ไปได้ แม้โจทก์ฟ้องคดีนี้แล้ว โจทก์ก็ยังเสนอเงื่อนไขต่อจำเลยในการที่จะดำเนินการก่อสร้างต่อไปอีก แสดงว่าคู่สัญญาไม่ถือเอากำหนดเวลาชำระหนี้ตามสัญญาเป็นข้อสำคัญอีกต่อไป กรณีต้องด้วย ป.พ.พ. ม. ๓๘๗ คือ โจทก์ต้องบอกกล่าวให้จำเลยดำเนินการให้โจทก์ลงมือก่อสร้างต่อไป โดยกำหนดระยะเวลาพอสมควรให้จำเลยแก้ไขข้อขัดข้อง ถ้าไม่สามารถแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดให้แล้ว โจทก์จึงจะบอกเลิกสัญญาได้หากไม่ปฏิบัติตามดังกล่าว โจทก์ก็ยังไม่มียุติกรรมบอกเลิกสัญญา เมื่อโจทก์ยังไม่ยื่นแต่สิทธิที่จะบอกเลิกสัญญา ก็ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหาย

๒๒๐๗/๒๕๒๕ จำเลยว่าจ้างโจทก์ให้เป็นทนายความดำเนินคดีและโจทก์ได้ทำการงานสำเร็จแล้ว แม้จะมีได้ตกลงกันในเรื่องสินจ้าง ก็มีสัญญาผูกพันจำเลยที่จะต้องจ่ายสินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการงานที่ทำนั้น และการติดจำนวนสินจ้างในกรณีดังกล่าวจำเป็นต้องตีความสัญญาให้เป็นไปตามความประสงค์ในทางสุจริตโดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย

มาตรา ๕๕๘

๓๕๓๗/๒๕๒๕ โจทก์ก่อสร้างอาคารตามข้อตกลงในสัญญารวมทั้งส่วนที่ตกลงเพิ่มเติมให้จำเลยเสร็จแล้ว แต่ปรากฏว่าตัวอาคารมีรอยร้าวตามส่วนต่าง ๆ หลายแห่ง อันควรจะต้องได้รับการแก้ไขอันแสดงถึงผลงานที่ไม่เรียบร้อย และโจทก์ไม่หาประกันมาให้จำเลยตามที่เรียกร้องได้ จำเลยจึงขอขบที่จะยึดหน่วงสินจ้างไว้ได้ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๕๘ ส่วนค่าจ้างเกี่ยวกับการก่อสร้างเพิ่มเติมซึ่งเป็นคนละส่วนนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่ามีข้อขัดข้องประการใด จำเลยก็ต้องชำระสินจ้างในส่วนนี้แก่โจทก์

มาตรา ๖๐๑

๓๖๖๒/๒๕๒๕ โจทก์ฟ้องให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายในการที่จำเลยผิดสัญญา ไม่ทำถนนให้ถูกต้องตามสัญญา โดยจำเลยเป็นนายหน้าขายที่ดินให้โจทก์ และจำเลยจะเอาเงินที่ขายได้เกินกว่าราคาที่ดินที่โจทก์กำหนดมาทำถนนพิพาทเป็นการตอบแทน มิได้ฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเพราะเหตุที่ถนนที่จำเลยรับจ้างโจทก์ทำการขุดบกร่องตาม ป.พ.พ. ม. ๖๐๑ จึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตาม ม. ๑๖๔

มาตรา ๖๐๕, ๖๑๘

๘๗๑/๒๕๒๕ เมื่อเรือเดินทะเลของบริษัทต่างประเทศมาถึงกรุงเทพมหานครแล้ว จำเลยเป็นผู้จัดการหาคน หรือเครื่องมือขนถ่ายสินค้าออกจากเรือเดินทะเลนำไปที่หน้าท่าของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ยิ่งกว่านั้นจำเลยต้องแจ้งความในหนังสือพิมพ์ให้ผู้รับตราส่งทราบ และผู้รับตราส่งต้องนำไปตราส่งมาแลกกับใบปล่อยสินค้า ซึ่งจำเลยเป็นผู้ออกเพื่อรับสินค้าจากคลังสินค้าของการท่าเรือ

เรือฯ อันเป็นวิธีการของการรับขนส่งเป็นทอด ๆ จนสินค้าถึงผู้รับตราส่ง มีลักษณะร่วมกันในการขนส่งสินค้า และเป็น การขนส่งหลายทอด โดยจำเลยเป็นผู้ขนส่งทอดสุดท้าย จำเลยจึงต้องร่วมรับผิดชอบในการสูญหายหรือบุบสลายของสินค้าที่ขนส่งตาม ป.พ.พ. ม. ๖๑๘ การที่บริษัทรับขนในต่างประเทศเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการขนถ่ายสินค้าจากเรือเดินทะเลไปยังท่าของการท่าเรือฯ จำเลยได้รับคำบ่าเหน็จตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเรื่องวิธีดำเนินงานและแบ่งผลประโยชน์ระหว่างผู้ร่วมงานด้วยกัน ไม่ทำให้จำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทในต่างประเทศ

มาตรา ๖๑๐

๓๘๗๙/๒๕๒๕ คำว่าผู้ขนส่ง ตาม ป.พ.พ. ม. ๖๑๐ หมายถึงผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการขนส่งของหรือสินค้าซึ่งผู้ส่งหรือผู้ตราส่งตกลงให้ผู้ขนส่งนำของหรือสินค้าไปส่งมอบให้แก่ผู้รับตราส่ง ซึ่งต่างกับผู้ทำหน้าที่ขนหรือแบกหามสินค้าจากเรือขึ้นท่าเรือและจากท่าเรือลงบรรทุกในเรือ

มาตรา ๖๒๔

๘๗๑/๒๕๒๕ ปัจจุบันกฎหมายและกฎข้อบังคับของประเทศไทยว่าด้วยการรับขนของทางทะเลยังไม่มี อายุความฟ้องร้องคดีดังกล่าวจึงมีกำหนดสิบปีนับแต่ผู้รับตราส่งรับสินค้าตาม ป.พ.พ. ม. ๑๖๔

มาตรา ๖๒๕

๑๑๐๗/๒๕๒๕ การชำระหนี้อันเกิดจากสัญญารับขนของนั้น กฎหมายไม่ได้ห้ามมิให้ทำ ความตกลงล่วงหน้า ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบในการชำระหนี้ของลูกหนี้ เมื่อตัวแทนของโจทก์ลงลายมือชื่อแสดงความตกลงด้วยโดยชัดแจ้งว่า ถ้าเรือไม่สามารถรับขนสินค้าของโจทก์เนื่องด้วยเหตุสุดวิสัย หรือไม่มาถึงท่าเรือกรุงเทพฯ อย่างปลอดภัย ผู้รับขนไม่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้นการที่เครื่องยนต์เรือเกิดชำรุดเสียหาย ไม่อาจมาถึงท่าเรือในเวลาที่กำหนด ผู้รับขนจึงไม่ต้องรับผิดชอบ

มาตรา ๖๓๔

๓๘๑๔/๒๕๒๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ ๒ ลูกจ้างจำเลยที่ ๑ ผู้ขนส่งคนโดยสาร ได้ยกสิ่งของของโจทก์ให้แก่ผู้อื่นไปโดยปราศจากความระมัดระวัง จึงเป็นละเมิด แม้ทั้งสองฝ่ายจะเข้าผูกพันกันโดยสัญญารับขน แต่เมื่อการที่จำเลยผิดสัญญานั้น เป็นเรื่องที่จำเลยมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับละเมิดอยู่ด้วย จึงอาจต้องรับผิดชอบทั้งในด้านสัญญาและละเมิดพร้อม ๆ กัน ดังนั้นการที่โจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบในมูลละเมิดจึงไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกา

ประจำพุทธศักราช ๒๕๒๖

มาตรา ๕๓๗

๗๗๓/๒๕๒๖ กรมชลประทานโจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลย่อมมีสิทธิเป็นเจ้าของครอบครองและดูแลรักษาทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนได้ การเอาที่ดินพิพาทให้จำเลยเช่าในเวลาที่ยังไม่จำเป็นต้องใช้ ย่อมเป็นการกระทำในการดูแลทรัพย์สินของทางราชการเอาไว้ไม่ให้ผู้อื่นแย่งการครอบครองไปโดยมิชอบ เมื่อจำเลยสมัครใจเข้าทำสัญญากับโจทก์ และผิดสัญญาเช่า กรมชลประทานโจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้อง

๑๗๓๓/๒๕๒๖ ขณะที่โจทก์มีสิทธิการเช่าห้องพิพาท โจทก์ได้ให้จำเลยเข้าไปอาศัยอยู่ จึงเป็นการก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ระหว่างกันซึ่งผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลง เมื่อจำเลยไม่ยอมออกจากห้องพิพาท จึงมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิของโจทก์ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องการที่เจ้าของห้องพิพาทบอกเลิกสัญญาเช่ากับโจทก์ ไม่เป็นเหตุให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

๒๒๕๕/๒๕๒๖ ในสัญญาเช่ามีข้อสัญญาว่าผู้เช่าต้องให้ธนาคารทำหนังสือค้ำประกันความเสียหายในทรัพย์สินที่เช่าให้ไว้แก่ผู้ให้เช่า แต่ผู้ให้เช่ามิได้ถือว่าหน้าที่จัดให้ธนาคารทำหนังสือค้ำประกันเป็นเรื่องสำคัญเมื่อผู้เช่าส่งจ่ายเช็คให้ผู้ให้เช่ายึดถือไว้แทนหนังสือค้ำประกันของธนาคารผู้ให้เช่ายินยอม กรณีจึงถือได้ว่าผู้ให้เช่าได้สละผลบังคับตามสัญญาเช่าข้อดังกล่าวเสียแล้ว ผู้เช่าย่อมไม่ตกเป็นผู้ผิดสัญญาเช่าเพราะมิได้จัดให้ธนาคารทำหนังสือค้ำประกัน ผู้ให้เช่าไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าและฟ้องขับไล่ผู้เช่า

๓๐๖๓/๒๕๒๖ กฎกระทรวงฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. ๒๔๗๓ ข้อ ๘ (๕) ที่กำหนดให้ผู้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการรับจ้างบรรทุกคนโดยสารได้ไม่เกิน ๗ คน ในท้องที่กรุงเทพมหานคร ต้องไม่ยินยอมให้ผู้ขับรถซึ่งเป็นลูกจ้างของบริษัทจำกัดหรือสมาชิกของสหกรณ์หรือบุคคลอื่นเช่ารถของบริษัทหรือสหกรณ์ไปหารายได้นั้น มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อควบคุมการประกอบกิจการรับจ้างบรรทุกคนโดยสารของผู้ที่ได้รับใบอนุญาต มิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองบุคคลภายนอก หากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการฝ่าฝืนกฎกระทรวงโดยนำรถของตนไปให้บุคคลอื่นเช่าหารายได้ ก็อาจได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรืออาจถูกนายทะเบียนยานพาหนะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการเท่านั้น ผู้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการหาจำต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ผู้เช่าได้กระทำให้ขึ้นไม่

มาตรา ๕๓๘

๔๒๒/๒๕๒๖ โจทก์เช่าห้องพิพาทจากจำเลยมีกำหนด ๑๐ ปี โดยไม่ได้จดทะเบียนการเช่า โจทก์ชำระเงินกินเปล่าด้วย เช่าห้องได้ไม่ถึง ๓ ปี จำเลยฟ้องขับไล่ ศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดว่า โจทก์ผิดสัญญา เมื่อไม่มีข้อตกลงกันว่า ถ้าเช่าอยู่ไม่ครบต้องคืนเงินกินเปล่า จึงต้องถือตามหลักทั่วไปว่าเงินนี้เป็นการให้เปล่า เมื่อโจทก์ต้องออกจากห้องพิพาทเพราะความผิดของโจทก์เอง โจทก์จึงไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินกินเปล่าคืน

๕๕๓/๒๕๒๖ เอกสารมีใจความว่า ส. ขอเช่าที่พิพาทต่อไป หากโจทก์ต้องการใช้ที่ดินเมื่อใดก็ยินดีจะคืนให้ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการเช่าและไม่ได้ตกลงจะให้ค่าเช่า จึงไม่ใช่สัญญาเช่าแต่เป็นหนังสือที่ ส. รับรูสิทธิของโจทก์ในที่พิพาท ไม่ต้องปิดอากรแสตมป์ ศาลรับฟังเอกสารดังกล่าวได้

๑๓๑๗/๒๕๒๖ การที่โจทก์ฟ้องว่า เดิมที่พิพาทเป็นของ ข. มารดาโจทก์ จำเลยเช่าที่พิพาทจาก ข. โดยไม่มีสัญญาเช่าต่อกัน ข. ไม่ประสงค์ให้จำเลยเช่าต่อไปจึงบอกเลิกการเช่า จำเลยไม่ยอมออกจากที่พิพาทต่อมา ข. ยกที่พิพาทให้โจทก์ โจทก์บอกกล่าวให้จำเลยออกไปจากที่พิพาทอีก จำเลยก็ยังไมยอมออกไปนั้น ถือได้ว่าจำเลยอยู่ในที่พิพาทโดยละเมิดโจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยได้ หาใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ฟ้องให้บังคับตามสัญญาเช่าอันจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือไม่

๑๙๐๑/๒๕๒๖ จำเลยประสงค์จะให้เช่าที่ดินมีกำหนดเวลาเกิน ๓ ปี จึงระบุในสัญญาว่าจำเลยมอบให้โจทก์ไปจัดการให้จดทะเบียน ณ สำนักงานที่ดิน แล้วจำเลยยอมจ่ายค่านายหน้าให้แก่โจทก์เป็นจำนวนเงิน ๕% ของเงินดังกล่าว โดยจ่ายให้ในวันจดทะเบียนที่ดิน ณ สำนักงานที่ดินจึงเป็นสัญญาที่มีเงื่อนไขบังคับก่อน คือถือการจดทะเบียนการเช่าระหว่างผู้ให้เช่ากับผู้เช่าที่สำนักงานที่ดินเป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการเป็นนายหน้า เมื่อยังมีได้มีการจดทะเบียนการเช่า เพราะผู้เช่าผิดสัญญา ดังนี้ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกค่านายหน้าจากจำเลย

๒๖๕๕/๒๕๒๖ โจทก์จำเลยทำสัญญาเช่าตึกพิพาทลงวันเดียวกัน ๔ ฉบับ มีกำหนด ๑๐ ปี สามฉบับแรกมีกำหนดเวลาเช่าฉบับละ ๓ ปีฉบับสุดท้าย ๑ ปี โดยมิได้จดทะเบียนต่อพนัก.งานเจ้าหน้าที่ จึงมีผลบังคับเพียง ๓ ปี ตามสัญญาเช่าฉบับแรกเท่านั้น ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๓๘ เมื่อสัญญาเช่าฉบับแรกสิ้นกำหนดแล้ว การที่จำเลยยังอยู่ในตึกพิพาทและโจทก์ไม่ทักท้วง ถือว่าโจทก์จำเลยได้ทำสัญญากันใหม่ต่อไปโดยไม่มีกำหนดเวลาตาม ม. ๕๗๐ เมื่อโจทก์บอกเลิกการเช่าให้จำเลยทราบโดยชอบแล้วสัญญาเช่าเป็นอันระงับตาม ม. ๕๖๖ จำเลยต้องออกจากตึกพิพาท

๒๘๒๖/๒๕๒๖ การที่จำเลยจะต้องยกอาคารและสิ่งปลูกสร้างให้โจทก์ตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญาเช่าอีกโสดหนึ่งต่างหากจากค่าเช่าซึ่งมีเพียงเล็กน้อย ย่อมแสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์จำเลยว่าจะผูกพันกันเป็นเวลาถึง ๑๐ ปี โดยจำเลยต้องการเวลานาน ส่วนโจทก์ต้องการอาคารและสิ่ง

ปลูกสร้าง สัญญาเช่าจึงเป็นสัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดาโจทก์จำเลยต้องผูกพันตามนั้น จะบอกเลิกสัญญาและขับไล่จำเลยก่อนครบกำหนด ๑๐ ปีหาได้ไม่

มาตรา ๕๔๔

๒๙๗๕/๒๕๒๖ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญากับเทศบาลเมืองขอนแก่นตกลงให้จำเลยที่ ๑ ได้ใช้ที่ดินราชพัสดุเพื่อก่อสร้างอาคารพาณิชย์แล้วยกกรรมสิทธิ์ให้แก่เทศบาล โดยจำเลยที่ ๑ มีสิทธิเช่าที่ดินกับอาคารทั้งหมดและมีสิทธิให้เช่าช่วงได้ ซึ่งทางปฏิบัติจำเลยที่ ๑ จะจัดการให้ผู้จองเช่าช่วงอาคารทำสัญญาเช่าโดยตรงกับเทศบาล ดังนั้น เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้จัดการให้จำเลยที่ ๔ ทำสัญญาเช่ากับเทศบาลแล้ว และโจทก์มิได้ฟ้องขอให้เพิกถอนสัญญาเช่าดังกล่าว ศาลย่อมไม่อาจบังคับให้จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาให้โจทก์เช่าช่วงอาคารพิพาทอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิของเทศบาลเมืองขอนแก่นซึ่งเป็นบุคคลนอกคดีได้

มาตรา ๕๔๕

๑๙๕๕/๒๕๒๖ ข้อความตามสัญญาที่ว่า ถ้าโจทก์ต้องเลิกการเช่าด้วยเหตุใด ๆ จำเลยต้องคืนเงินค่าตอบแทนที่ได้รับล่วงหน้าให้โจทก์นั้น หมายความว่าถึงกรณีที่มีเหตุจากฝ่ายผู้ให้เช่า หรือการรอนสิทธิจนโจทก์ไม่ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่เช่าคุ้มกับค่าเช่าหรือค่าบำเหน็จที่ให้แก่จำเลย เมื่อปรากฏว่าโจทก์ได้ใช้และได้รับประโยชน์ในสิ่งที่เช่าจนเกือบจะครบสัญญาแล้ว โจทก์จึงส่งคืนตึกให้แก่เจ้าของ โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิเรียกค่าตอบแทนอันเป็นบำเหน็จค่านายหน้าจากจำเลย

มาตรา ๕๖๓

๒๑๗๘/๒๕๒๖ ครบกำหนดสัญญาเช่าแล้วโจทก์ให้จำเลยเช่าโดยไม่มีกำหนดเวลา ต่อมาโจทก์มีหนังสือบอกเลิกการเช่าประจำเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๓ แสดงว่าโจทก์พร้อมที่จะรับมอบบ้านพิพาท นับแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๓ ในเดือนนั้นเอง จำเลยออกจากบ้านพิพาทและผู้แทนโจทก์ได้มาดูบ้านแล้วไม่มีใครอยู่ ดังนี้ ต้องถือว่าจำเลยส่งคืนบ้านให้โจทก์แล้วอย่างช้าที่สุดภายในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๓ โจทก์ฟ้องจำเลยให้ใช้ค่าเสียหายในทรัพย์สินที่เช่าเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๓ จึงเกินกำหนด ๖ เดือน นับแต่วันส่งคืนทรัพย์สินที่เช่า ต้องห้ามตาม ป.พ.พ. ๕๖๓

๓๗๔๕/๒๕๒๖ ตามสัญญาเช่าซื้อที่ว่า เมื่อจำเลยผิดสัญญาจำเลยจะต้องชดใช้ราคาครุภัณฑ์ต่อเมื่อจำเลยไม่มอบคืนรถให้โจทก์ โจทก์ยึดรถคืนแล้วและนำไปขาย โจทก์จะฟ้องเรียกราคาครุภัณฑ์ซึ่งขาดอีกไม่ได้ เป็นการเรียกเอาราคาครุภัณฑ์สองต่อซึ่งไม่เป็นธรรมแก่จำเลย การเรียกราคาส่วนที่ขาดหากจะถือว่าเป็นค่าเสียหายที่ใช้รถของโจทก์ชำรุดบุบสลาย ค่าเสียหายส่วนนี้มีอายุความ ๖ เดือน ตาม ม. ๕๖๓

มาตรา ๕๖๔

๒๘๔๐/๒๕๒๖ โจทก์รับโอนตึกแถวสามชั้นครึ่งจาก พ. ซึ่งจำเลยทำสัญญาเช่ากับ พ. มีกำหนด ๑๐ ปี เมื่อครบกำหนดสัญญาเช่าย่อมระงับไปโดยโจทก์ไม่ต้องบอกกล่าวเลิกสัญญาตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๔ ก่อน และหลังสัญญาเช่าครบกำหนดโจทก์แจ้งให้จำเลยทราบว่าจะไม่ให้เช่าตึกแถวเฉพาะชั้นสองและชั้นสามยอมให้จำเลยเช่าเฉพาะชั้นล่าง ให้จำเลยมาทำสัญญาใหม่ แต่จำเลยไม่สนองรับ จำเลยจึงไม่มีสิทธิอยู่ในตึกดังกล่าว

๒๘๔๐/๒๕๒๖ เมื่อสัญญาเช่าระหว่างจำเลยกับเจ้าของเดิมสิ้นสุดกำหนดเวลาเช่าแล้วถึงหากจำเลยจะมีสัญญาต่างตอบแทนกับเจ้าของเดิมยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา สัญญานั้นก็คงผูกพันเฉพาะคู่สัญญา โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องพิพาทคงรับโอนเฉพาะสิทธิและหน้าที่ของผู้โอนซึ่งมีต่อผู้เช่าตามสัญญาเช่าตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๕ หากผูกพันตามสัญญาต่างตอบแทนพิเศษนั้นด้วยไม่
มาตรา ๕๖๖

๑๓๐๒, ๑๓๐๓/๒๕๒๖ จำเลยเช่าแผงการค้าพิพาทจากโจทก์โดยไม่มีกำหนดเวลา แม้จำเลยจะมีได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบของโจทก์ก็ดี จำเลยลงชื่อยินยอมออกจากแผงพิพาทโดยความสำคัญผิดก็ดีไม่เป็นเหตุที่จะตัดสิทธิโจทก์ในอันที่จะบอกเลิกการเช่าแก่จำเลย โจทก์มีสิทธิบริบูรณ์ตามกฎหมายที่จะบอกเลิกการเช่าแก่จำเลยได้ เมื่อโจทก์บอกเลิกการเช่าแล้ว จำเลยไม่ยอมออกจากแผงพิพาทที่เช่า โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายได้

๓๐๑๕/๒๕๒๖ คดีก่อนศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง เพราะโจทก์ยังไม่ได้บอกเลิกสัญญาเช่า แต่คดีนี้โจทก์ฟ้องขับไล่ โดยอ้างว่าได้บอกเลิกสัญญาเช่าแล้ว จึงเป็นการฟ้องขับไล่โดยอ้างเหตุขึ้นใหม่ จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ

มาตรา ๕๖๕

๓๕๙/๒๕๒๖ ขณะโจทก์ซื้อที่ดินและตึกแถวพิพาทแล้วแจ้งให้จำเลยขนย้ายออกไป เป็นระยะเวลาที่สัญญาเช่าเดิมสิ้นสุดลง และไม่มีการทำสัญญาใหม่ โจทก์ไม่เคยยินยอมให้เช่าต่อไป จึงไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน แม้จำเลยจะมีสัญญาต่างตอบแทนเป็นพิเศษกับเจ้าของเดิม สัญญานี้ก็ไม่อยู่ภายใต้บังคับ ป.พ.พ. ม. ๕๖๕ จำเลยไม่มีสิทธิเอาข้อตกลงดังกล่าวมายกขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับโจทก์ได้

มาตรา ๕๗๐

๒๒๑๐/๒๕๒๖ ข้อความในสัญญาเช่าที่ว่า “การต่ออายุสัญญาเช่าผู้เช่ายอมชำระค่าธรรมเนียมต่อสัญญาใหม่ในอัตราร้อยละ ๒๐ ของค่าเช่า ๑ เดือน ต่อ ๑ ปี” เพียงแต่กำหนดว่าจำเลยยอมจะชำระค่าธรรมเนียมให้โจทก์ในกรณีที่มีการต่ออายุสัญญาหรือทำสัญญาใหม่ ส่วนจะมีการต่ออายุสัญญาหรือทำสัญญาใหม่หรือไม่ อยู่ที่การตกลงระหว่างโจทก์จำเลย มิได้บังคับว่าโจทก์จะต้องยอม

ต่ออายุสัญญาเช่าให้จำเลย เมื่อสัญญาเช่ามีกำหนด ๑ ปี ย่อมไม่อาจตีความว่าโจทก์ จำเลยมีเจตนา อันแท้จริงจะต้องอายุสัญญาเช่ากันทุก ๆ ปี ซึ่งบังคับโจทก์ได้ ศาลชั้นต้นไม่กำหนดประเด็นให้คู่ความ นำสืบในข้อนี้จึงชอบแล้ว

มาตรา ๕๑๒

๖๖๙/๒๕๒๖ ในสัญญาเช่าชื่อนั้น คู่สัญญาอาจตกลงชำระค่าเช่าชื่อเป็น ๒ งวดได้ ไม่จำเป็นต้องกำหนดการผ่อนชำระเป็นรายเดือนรายวันหรือรายสัปดาห์ สัญญาระหว่างจำเลยกับผู้ร้อง จึงเป็นสัญญาเช่าชื่อมิใช่สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด เมื่อจำเลยยังชำระค่าเช่าชื่อไม่ครบ กรรมสิทธิ์ ในรถของกลางจึงเป็นของผู้ร้อง ขอคืนได้

๑๑๓๕/๒๕๒๖ ผู้เช่าชื่อรถยนต์ที่ชำระค่าเช่าชื่อยังไม่ครบ และกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ยังไม่ โอนมาเป็นของผู้เช่าชื่อในขณะนั้นก็ตาม เมื่อมีการทำละเมิดเกิดความเสียหายแก่รถยนต์ ดังกล่าว ผู้เช่าชื่อจึงอยู่ในฐานะที่จะต้องเรียกค่าสินไหมทดแทน รวมทั้งค่าเสื่อมราคาของรถยนต์ได้ ด้วย

๑๒๔๙/๒๕๒๖ โจทก์ในฐานะผู้เช่าชื่อย่อมมีสิทธิที่จะยึดถือครอบครองและใช้ประโยชน์ ในรถยนต์คันพิพาท ตลอดจนมีหน้าที่ดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและใช้การได้ดี เมื่อรถยนต์ เกิดความเสียหายขึ้นไม่ว่าในกรณีใด ๆ โจทก์ต้องรับผิดชอบใช้เงินค่าเช่าชื่อที่ยังค้างชำระจน ครบ เมื่อได้ใช้เงินให้แก่ผู้ให้เช่าชื่อครบถ้วนตามสัญญาเช่าชื่อแล้ว รถยนต์ก็ย่อมตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่ โจทก์ ทั้งโจทก์เป็นผู้เอาประกันภัยไว้แก่จำเลยโดยตรง โจทก์จึงเป็นผู้เสียหาย ย่อมมีอำนาจฟ้อง จำเลยได้

๒๑๗๑/๒๕๒๖ จำเลยซื้อรถพิพาทจากโจทก์โดยมีเงื่อนไข กรรมสิทธิ์ในรถยังไม่โอน ไปยังจำเลยตาม ป.พ.พ. ม. ๔๕๙ เมื่อจำเลยผิดสัญญาซื้อขาย โจทก์บอกเลิกสัญญาแล้ว โจทก์และ จำเลยย่อมกลับคืนสู่ฐานะเดิมจำเลยต้องคืนรถพิพาทให้แก่โจทก์ เมื่อจำเลยไม่คืน โจทก์จึงชอบที่จะติดตามเอาคืนในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ตาม ม. ๑๓๓๖ จึงไม่มีอายุความกรณีหาใช่เป็นเรื่องโจทก์ ในฐานะพ่อค้าฟ้องเรียกเอาค่าที่ได้ส่งมอบของตาม ม. ๑๖๕ (๑) ไม่

๓๘๔๒/๒๕๒๖ สัญญาเช่าชื่อรถยนต์มีข้อความว่า ผู้เช่าชื่อสัญญาจะผ่อนชำระค่าเช่าชื่อ เป็นรายเดือน มีกำหนด ๒ เดือน ดังนี้ ต้องตีความว่าแบ่งชำระเป็น ๒ งวด เดือนละ ๑ งวด จะตีความ ว่าชำระงวดเดียวภายใน ๒ เดือนหาได้ไม่

๔๐๒๔/๒๕๒๖ สัญญาระบุราคาการรถยนต์ที่ซื้อขายกันเป็นเงิน ๑๓๐,๖๕๐ บาท ตกลงกัน ว่าจำเลยผู้ซื้อจะชำระราคาเป็นรายเดือน เดือนละ ๔,๓๕๕ บาท รวม ๓๐ เดือน และระบุว่ากรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินที่ซื้อขายยังเป็นของโจทก์ผู้ขายโดยไม่โอนไปยังจำเลยจนกว่าโจทก์จะได้รับชำระค่าชื่อ

ครบถ้วนแล้ว ดังนี้ | เป็นสัญญาซื้อขายมีเงื่อนไขตาม ป.พ.พ. ม. ๔๕๙ หรือสัญญาซื้อขายผ่อนส่ง สัญญาดังกล่าวไม่มีข้อความให้เห็นว่าเป็นเรื่องเจ้าของเอาทรัพย์สินออกให้เช่าและให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือจะให้ทรัพย์สินตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่า โดยเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ใช้เงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านั้นคร่าว ดังที่บัญญัติไว้ใน ม. ๕๗๒ จึงไม่ใช่สัญญาเช่าซื้อ ส่วนที่มีข้อความว่าหากผู้ซื้อผิดสัญญา สัญญาเลิกทันทีโดยผู้ขายไม่ต้องบอกกล่าว และสิทธิเอารถคืนโดยไม่ต้องคืนเงินที่ผู้ซื้อชำระแล้วนั้นเป็นเพียงการรักษาผลประโยชน์ของผู้ขายมิให้เสียหายเกินกว่าความจำเป็นเมื่อผู้ซื้อผิดสัญญา และเป็นข้อตกลงยินยอมของคู่สัญญาที่ใช้บังคับกันได้ไม่มีกฎหมายห้าม หากทำให้สัญญาดังกล่าวกลับกลายเป็นสัญญาเช่าซื้อไม่

มาตรา ๕๗๔

๒๕๑๖/๒๕๒๖ เมื่อผิดสัญญาเช่าซื้อ การกำหนดค่าใช้ทรัพย์สินรายเดือนจนกว่าจะส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อหรือชำระราคาโดยมิได้จำกัดระยะเวลาไว้ อาจทำให้ผู้เช่าซื้อได้รับค่าใช้ทรัพย์สินเกินกว่าอายุการใช้และค่าของทรัพย์สินที่เช่าซื้อได้ จึงต้องกำหนดระยะเวลาไม่ให้เกินกว่าอายุการใช้และค่าของทรัพย์สิน

๓๘๔๒/๒๕๒๖ การบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อ กฎหมายมิได้บังคับให้ต้องบอกเลิกเป็นหนังสือ และการเช่าซื้อนั้นผู้ให้เช่าซื้อต้องเอาทรัพย์สินออกให้ผู้เช่าซื้อได้ใช้ การที่ผู้ให้เช่าซื้อยึดเอาทรัพย์สินคืนไป ถือได้ว่าเป็นการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อแล้ว

สัญญาเช่าซื้อที่ว่าผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อเพียงคราวเดียวหรืองวดเดียว ผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาได้นั้น แม้จะแตกต่างกับบทบัญญัติของ ป.พ.พ. ม. ๕๗๔ วรรคแรก แต่กฎหมายบทนี้มิใช่กฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และมีได้เป็นสัญญาที่ขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนจึงใช้บังคับได้

๓๓๒๘/๒๕๒๖ แม้สัญญาเช่าซื้อจะกำหนดว่าจำเลยต้องชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างเป็นรายเดือนภายในวันที่ ๑ ของทุก ๆ เดือน แต่ตามที่ปฏิบัติจำเลยมิได้ชำระค่าเช่าซื้อในวันที่ ๑ ของเดือนเป็นส่วนมาก เห็นได้ว่าโจทก์จำเลยมิได้มีเจตนาที่จะถือเอากำหนดเวลาเป็นสาระสำคัญ ดังนั้น ในงวดต่อมาแม้จำเลยจะไม่ชำระค่าเช่าซื้อตามวันที่กำหนดไว้ในสัญญา โจทก์ก็จะบอกเลิกสัญญาทันทีไม่ได้ต้องกำหนดระยะเวลาพอสมควรบอกกล่าวให้จำเลยชำระค่าเช่าซื้อที่ติดค้างอยู่ก่อนตาม ป.พ.พ. ม. ๓๘๗ เมื่อไม่ชำระในเวลาที่กำหนด โจทก์จึงจะบอกเลิกสัญญาได้

๓๗๔๕/๒๕๒๖ ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๗๔ เมื่อเลิกสัญญาเช่าซื้อแล้ว เจ้าของทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อ มีสิทธิรับเงินที่ผู้เช่าซื้อส่งเข้ามาแล้วและกลับเข้าครอบครองทรัพย์สินเท่านั้น จะเรียกเอาค่าเช่าซื้อที่ค้างหาได้ไม่ดังนั้น โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อคงเรียกได้เฉพาะค่าเสียหายอันเนื่องมาจากจำเลยผิดสัญญาเช่า

ชื่อเท่านั้น ซึ่งได้แก่ค่าขาดประโยชน์เพราะจำเลยยังใช้รถยนต์ของโจทก์อยู่ตลอดเวลาที่ยังครอบครองรถยนต์อยู่ และเมื่อได้รับรถยนต์คืนมาแล้ว ปรากฏว่ารถยนต์เสียหายเพราะเหตุอื่นอันจำเลยต้องรับผิดชอบนอกเหนือไปจากความเสียหายอันเกิดแต่การใช้รถนั้นโดยชอบ โจทก์ก็มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อเหตุนี้ด้วย

มาตรา ๕๗๕

๒๔๔/๒๕๒๖ โจทก์ว่าจ้างจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าหน้าที่ของโจทก์เป็นสัญญาจ้างแรงงานตาม ป.พ.พ. ม. ๕๗๕ โจทก์และจำเลยที่ ๑ ย่อมมีสิทธิและหน้าที่ต่อกันในฐานะนายจ้างกับลูกจ้าง คำสั่งเลื่อนตำแหน่งหน้าที่จำเลยที่ ๑ ของโจทก์ จึงมิใช่เรื่องแปลงหนี้ใหม่ สัญญาจ้างเดิมจึงมิได้ระงับไป

๑๔๗๙/๒๕๒๖ หนี้ระหว่างโจทก์จำเลยเกิดแต่สัญญาต่างตอบแทน โดยโจทก์ต้องทำงานให้แก่จำเลย และจำเลยต้องชำระสินจ้างให้แก่โจทก์ จำเลยอาจไม่มอบงานหรือสั่งให้โจทก์ทำงาน แต่ต้องจ่ายสินจ้างให้ตลอดเวลาที่จ้างกันจนกว่าจะมีการเลิกสัญญาจ้าง การที่จำเลยหยุดกิจการเพื่อซ่อมแซมโรงงานที่ถูกเพลิงไหม้ มิได้เป็นเหตุขัดขวางอย่างใดที่จะทำให้ถึงแก่จำเลยจ่ายสินจ้างไม่ได้ เพราะยังไม่พ้นวิสัยที่จำเลยจะชำระหนี้จ่ายสินจ้างให้โจทก์

๒๕๐๒/๒๕๒๖ โจทก์ฟ้องเรียกค่าจ้างจากจำเลยโดยอ้างว่าโจทก์ยังมีสิทธิได้รับค่าจ้างนับตั้งแต่จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากจำเลยที่ ๑ มีคำสั่งให้โจทก์ออกจากงาน เพราะคำสั่งเลิกจ้างมิได้มีกรรมการอื่นของจำเลยที่ ๑ ลงชื่อด้วย และมีได้ประทับตราของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นโมฆะไม่ผูกพันจำเลยที่ ๑ และโจทก์ คดีไม่มีประเด็นว่าโจทก์มีสิทธิเรียกค่าชดเชยจากจำเลยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงานหรือไม่ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๑ เลิกจ้างโจทก์โดยโจทก์ไม่มีความผิด และพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ จ่ายค่าชดเชยแก่โจทก์ จึงเป็นการพิพากษาเกินคำขอ นอกฟ้องนอกประเด็น

๒๕๑๖ ถึง ๒๕๑๘/๒๕๒๖ เมื่อจำเลยผิดนัดไม่จ่ายค่าจ้างให้โจทก์หลายงวด โจทก์ย่อมมีสิทธิที่จะพร้อมใจกันหยุดงานได้ กรณีหาใช่เป็นการนัดหยุดงานเกี่ยวกับข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ อันจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนตาม พ.ร.บ. แรงงานสัมพันธ์ฯ ไม่ และกรณีมิใช่เป็นการที่โจทก์จงใจทำให้จำเลยได้รับความเสียหาย จำเลยจึงไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากโจทก์

มาตรา ๕๗๖

๓๔๐๒/๒๕๒๖ ข้าวโพดที่บรรทุกและรถยนต์บรรทุกเป็นของจำเลยที่ ๒ ซึ่ง บ. ขับจากต่างจังหวัดมายังกรุงเทพฯ โดยจำเลยที่ ๒ ใช้ให้กระทำ บ. มิได้กระทำไปเปล่า ซึ่งตาม ป.พ.พ.

ม. ๕๗๖ ย่อมถือเอาโดยปริยายว่ามีคำมั่นจะให้สินจ้าง เมื่อ บ. ขับไปชนรถยนต์ของโจทก์ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบ บ. ลูกจ้างในผลแห่งละเมิดซึ่ง บ. ได้กระทำไปในทางการที่จ้างด้วย

มาตรา ๕๗๗

๑๓๔๓/๒๕๒๖ เดิมโจทก์ทำงานกับบริษัท อ. ซึ่งเป็นบริษัทในเครือเดียวกับบริษัท ข. จำเลย ต่อมาจำเลยรับโอนโจทก์มาทำงานโดยโจทก์ยินยอม โจทก์ยอมขาดจากการเป็นลูกจ้างของบริษัท อ. และเป็นลูกจ้างของจำเลยโดยเด็ดขาดนับแต่บัดนั้น การที่จำเลยจะโอนโจทก์กลับไปยังบริษัท อ. อีก จึงต้องได้รับความยินยอมจากโจทก์ เพราะบริษัท อ. เป็นบุคคลภายนอกตาม ป.พ.พ. ม. ๕๗๗ เมื่อจำเลยเลิกจ้างโจทก์ จึงต้องจ่ายค่าชดเชย สินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า

มาตรา ๕๘๐

๒๗๕๒/๒๕๒๖ ค่าจ้างและเงินสงเคราะห์รายเดือนที่นายจ้างค้างจ่ายแก่ลูกจ้างเป็นเพียงหนี้ที่นายจ้างจะต้องชำระแก่ลูกจ้าง หาใช่เป็นทรัพย์สินของลูกจ้างที่นายจ้างครองอยู่ และมีหนี้อันเป็นคุณประโยชน์แก่นายจ้างเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นแต่อย่างใดไม่ นายจ้างจึงไม่มีสิทธิยึดหน่วงไว้

มาตรา ๕๘๒

๑๑๐๖, ๑๑๐๗/๒๕๒๖ สิทธิเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าและสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิทั้งสองประเภทจึงเป็นสิทธิของลูกจ้าง มิใช่สินสมรส พ้องของโจทก์เกี่ยวกับสิทธิดังกล่าวจึงมิใช่ฟ้องเพื่อจัดการสินสมรสโจทก์มีอำนาจฟ้องตามลำพังตน ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากสามี

๑๓๔๑/๒๕๒๖ การที่นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างนั้น หาเป็นการละเมิดตามกฎหมายไม่ หากแต่เป็นสิทธิของนายจ้างที่จะกระทำได้ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๘๒ การกระทำละเมิดอันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแรงงานนั้น ต้องสืบเนื่องมาจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน คดีนี้ไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำการอย่างใดอันจะเป็นการละเมิดเกี่ยวกับการทำงานของโจทก์ ฉะนั้นศาลแรงงานกลางจึงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาตาม ม. ๘ (๕) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานกลางฯ

๒๓๑๑ ถึง ๒๓๑๓/๒๕๒๖ นายจ้างประสบปัญหาขาดทุน จำเป็นต้องยุบหน่วยงานที่ขาดทุน และเลิกจ้างลูกจ้างที่ประจำอยู่หน่วยงานนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและความอยู่รอดของนายจ้างเป็นกรณีมีเหตุอันสมควร มิใช่การกลั่นแกล้ง จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรมต่อลูกจ้าง

๓๐๑๗/๒๕๒๖ นายจ้างได้กำหนดจ่ายค่าจ้างเดือนละ ๒ ครั้งคือวันที่ ๙ และวันที่ ๒๔ ของเดือน นายจ้างบอกเลิกจ้างเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๕ การเลิกจ้างย่อมมีผลในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นวันถึงกำหนดจ่ายสินจ้างหรือค่าจ้างในคราวถัดไป นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างตั้งแต่วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นวันบอกกล่าว จึงต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าถึงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๒๖

มาตรา ๕๘๓

๒๐๙๒/๒๕๒๖ องค์การเชื้อเพลิงโจทก์เป็นรัฐวิสาหกิจหาใช้ส่วนราชการไม่ ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับพนักงานจึงมิใช่ความสัมพันธ์ระหว่างกรมกระทรวงในรัฐบาลกับข้าราชการซึ่งมีขึ้นโดยกฎหมายฝ่ายปกครอง แต่เป็นความสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงาน ลูกหมื่นนี้หนีตามสัญญาที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้างโดยไม่จงใจขัดคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย หรือละเลยไม่นำพาต่อคำสั่ง ทั้งจะต้องไม่กระทำความผิดอย่างร้ายแรงหรือทำประการอื่นอันไม่สมแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและสุจริตดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. ม. ๕๘๓

๒๗๙๙/๒๕๒๖ การที่ ศ. ผู้จัดการฝ่ายขายของบริษัทจำเลยดูหมิ่นว่าโจทก์ได้เสีย มีสัมพันธ์กับชายอื่นซึ่งมีภรรยาแล้ว ทำให้โจทก์อับอายไม่มาทำงานกิน ๓ วันทำงานติดต่อกัน จนเป็นเหตุให้จำเลยเลิกจ้างโจทก์นั้น เป็นเรื่องส่วนตัว ดังนั้น ศ. จะมีฐานะเป็นนายจ้างหรือไม่จึงไม่ใช่ข้อสำคัญที่จำเป็นต้องวินิจฉัย และการพูดเช่นนั้นก็มีใช่เรื่องกีดกันมิให้ลูกจ้างทำงานติดต่อกันกิน ๗ วันทำงาน จึงถือได้ว่าโจทก์ละทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร จำเลยเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยและสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า

๒๘๕๙/๒๕๒๖ การที่ลูกจ้างแจ้งความขำนาญหรือความถนัดของตนในการสมัครงาน และนายจ้างมีคำสั่งรับเข้าทำงานในแผนกใดแล้วไม่เป็นการผูกพันนายจ้างที่จะต้องให้ลูกจ้างทำงานในแผนกนั้นตลอดไปหากต่อมามีความจำเป็น มีความเหมาะสม นายจ้างมีอำนาจย้ายลูกจ้างไปทำงานในแผนกอื่นในบริษัทเดียวกันโดยลูกจ้างคงได้รับค่าจ้างไม่ต่ำกว่าเดิมได้

โจทก์ไม่สามารถเข้ากันได้กับผู้บังคับบัญชา จำเลยผู้เป็นนายจ้างมีอำนาจย้ายโจทก์ไปทำงานในแผนกใหม่เพื่อความเหมาะสมได้ และโจทก์มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม เพราะเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย การที่โจทก์ฝ่าฝืนคำสั่งโดยไม่ยอมลงชื่อทราบคำสั่ง ไม่ไปรายงานตัวเพื่อทำงานในแผนกใหม่ และจำเลยได้ออกคำเตือนเป็นหนังสือมากกว่า ๓ ครั้งแล้วจำเลยเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย การเลิกจ้างดังกล่าวไม่ใช่การเลิกจ้างไม่เป็นธรรม และจำเลยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า

๓๐๐๖, ๓๐๐๗/๒๕๒๖ โจทก์เป็นลูกจ้างและเป็นผู้ถือหุ้นกับเป็นกรรมการบริษัทจำเลย ด้วย ได้ร่วมกับจำเลยปลอมปนน้ำมันหล่อลื่นเพื่อประโยชน์ในทางการค้าของจำเลย โจทก์นำความไปแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจให้ดำเนินคดีแก่ประธานกรรมการบริษัทจำเลย และยังออกคำสั่งพิเศษให้พนักงานบริษัทฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของโจทก์เพื่อรักษาผลประโยชน์ของโจทก์และจำเลย ซึ่งโจทก์เข้าใจโดยสุจริตว่าประธานกรรมการทุจริตเบียดบังเงินของจำเลย แล้วจำเลยเลิกจ้างโจทก์นั้น เป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม จึงถือไม่ได้ว่าการกระทำของโจทก์ตั้งนี้เป็นการกระทำโดยไม่สมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ของโจทก์ให้ลุล่วงไปโดยสุจริต และไม่เป็นการกระทำความผิดอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำความผิดโดยเจตนาแก่นายจ้าง จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายหรือฝ่าฝืนข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการทำงานของนายจ้าง ดังนั้น จำเลยต้องจ่ายค่าเสียหาย สิ้นจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า และค่าชดเชยแก่โจทก์

มาตรา ๕๘๗

๑๖๑๖/๒๕๒๖ โจทก์จำหน่ายรองเท้าโดยส่งโรงงานผลิตให้และตกลงราคากันเป็นคู่ๆ ไป โรงงานเป็นผู้เสียภาษีการค้าในฐานะผู้ผลิต ดังนี้ นิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับโรงงานเป็นเรื่องซื้อขายสินค้ากันตามธรรมดาไม่ใช่เจตนาว่าจ้างหรือรับจ้างทำของ อันจะถือว่าโจทก์อยู่ในฐานะเป็นผู้ผลิตรองเท้าตาม ป. รัชฎากร ม. ๗๗

๒๔๗๕/๒๕๒๖ โจทก์ฟ้องเรียกเงินค่าจ้างก่อสร้างอาคารที่ค้างชำระ กับอ้างว่าจำเลยยังไม่ชำระหนี้ค่าจ้างต่อเติมนอกแบบรวม ๑๐ รายการจำเลยให้การว่าได้ชำระให้ครบถ้วนแล้วและนำสืบถึงการชำระเงินให้โจทก์ ๔ ครั้ง โจทก์ยอมมีสิทธินำสืบว่าการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นการชำระค่าจ้างต่อเติมนอกแบบครั้งที่ ๑ ไม่ใช่การชำระค่าจ้างต่อเติมนอกแบบรายที่ฟ้องอันเป็นการนำสืบหักล้าง โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวบรรยายไว้ในคำฟ้อง และไม่ถือว่าเป็นการสืบนอกฟ้อง

มาตรา ๕๕๗

๒๔๔๗/๒๕๒๖ โจทก์ว่าจ้างจำเลยซ่อมรถยนต์ของโจทก์ ซึ่งจะต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ มิฉะนั้นจำเลยต้องถูกปรับเป็นรายวันจนกว่าจะซ่อมเสร็จ แต่เมื่อโจทก์ยอมรับมอบรถยนต์ที่จำเลยซ่อมเสร็จเรียบร้อยแล้วหลังจากที่พ้นกำหนดเวลาตามสัญญาแล้ว อันเป็นการยอมรับชำระหนี้โดยมิได้บอกสงวนสิทธิที่จะเรียกเอาเบี้ยปรับ โจทก์ยอมหมดสิทธิที่จะเรียกเอาเบี้ยปรับจากจำเลยตาม ป.พ.พ. ม. ๓๘๑ วรรคสาม

มาตรา ๖๐๓

๒๒๙/๒๕๒๖ โจทก์ว่าจ้างจำเลยทำเฟอร์นิเจอร์ ระหว่างที่จำเลยยังมีได้ทำเฟอร์นิเจอร์ทั้งหมดแล้วเสร็จ และมีได้แจ้งการส่งมอบให้แก่โจทก์ก็ได้เกิดเพลิงไหม้โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ของจำเลยโดยเหตุสุดวิสัย เฟอร์นิเจอร์ที่โจทก์ว่าจ้างให้ทำถูกไฟไหม้หมดสิ้น ดังนี้ ความเสียหายย่อมตกเป็นพับแก่จำเลย และจำเลยต้องคืนเงินสินจ้างที่จำเลยรับมาจากโจทก์แล้วบางส่วนให้แก่โจทก์

มาตรา ๖๑๖

๑๒๘๔/๒๕๒๖ จำเลยทำสัญญารับขนส่งสินค้าแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ เมื่อสินค้าสูญหายไปไประหว่างขนส่ง จำเลยซึ่งเป็นตัวแทนจะต้องรับผิดชอบตามสัญญานั้นแต่ลำพังตนเอง

๒๓๓๘/๒๕๒๖ ผู้ขับรถยนต์จำเลยบรรทุกสินค้าของโจทก์ได้จอดรถเพื่อตรวจสภาพยางใกล้สถานีบริการน้ำมัน มีไซ้ที่เปลี่ยน การที่คนร้ายหลายคนมีอาวุธปืนและมีดจู่โจมบังคับคนขับรถและคนประจำรถจับมัดไว้ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอันไม่อาจพึงคาดหมายได้ เป็นการสุดวิสัยที่จะอาจป้องกันได้ ถือได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัย จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. ม. ๖๑๖

๒๕๐๑/๒๕๒๖ ฟ้องระบุว่าจำเลยทั้งหกเป็นผู้ว่าจ้างและรับจ้างทำการในหน้าที่รับขนส่งสินค้าและดำเนินงานร่วมกันในทางการที่ว่าจ้างให้ลูกประสงค์ในการนำส่งสินค้าให้แก่บริษัท. โดยมีหน้าที่ร่วมกันในการจัดการและการรับขนส่งอันเป็นการที่จะให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญาขนส่ง แม้จะระบุด้วยว่าจำเลยที่ ๓ เป็นลูกจ้างและกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ ก็มีได้หมายความว่าจำเลยที่ ๓ ร่วมรับผิดชอบโจทก์ในฐานะนายจ้างกับลูกจ้าง และการที่โจทก์อ้างถึงความประมาทเลินเล่อของจำเลยมาด้วย ก็เพื่อจะให้จำเลยทั้งหกรับผิดชอบตามสัญญาขนส่งมิใช่ให้รับผิดชอบในฐานะละเมิดการที่ศาลชั้นต้นหยิบยก ป.พ.พ. ม. ๖๑๖ ขึ้นมาปรับแก้คดีของจำเลยที่ ๓ จึงหาใช่เป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็นไม่

๒๖๗๘/๒๕๒๖ เหตุสุดวิสัยนั้นต้องเป็นเหตุผิดปกติสุดวิสัยที่คิดว่าจะมีขึ้น หากเป็นกรณีนี้อาจป้องกันผลพิบัติได้ถ้าได้จัดการระมัดระวังตามสมควรแล้ว ก็มีไซ้เหตุที่จะป้องกันไม่ได้ จำเลยรับขนวิหุขไปให้โจทก์โดยบรรทุกมาในรถมีผ้าใบคลุม ถ้าหากลูกจ้างของจำเลยใช้ความระมัดระวังตรวจตราดูแลสินค้าที่บรรทุกมาในระหว่างจอดพักรถ คนร้ายก็จะไม่สามารถกรีดผ้าใบขโมยเอาวิหุขไปได้ จึงอยู่ในวิสัยที่จะป้องกันได้ ถือไม่ได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัย ต้องรับผิดชอบใช้ให้โจทก์

มาตรา ๖๑๘

๑๕๑๑/๒๕๒๖ บริษัท น. เป็นผู้ขนส่งสินค้าให้แก่ห้าง ค. จากประเทศบราซิล และบริษัท น. ว่าจ้างบริษัท ป. ให้รับขนสินค้าจากประเทศสิงคโปร์ เมื่อเรือมาถึงประเทศไทย จำเลย

ที่ ๒ ตัวแทนบริษัท ป. แจ้งให้ห้าง ศ. ทราบ จัดการให้เรือเทียบท่า หากคนขนถ่ายสินค้า ออกใบส่งมอบสินค้าให้จำเลยที่ ๑ ผู้รับตราส่ง จำเลยที่ ๑ จะต้องโอนสินค้าให้ห้าง ศ. จึงจะไปเบิกสินค้าจากโกดังของการท่าเรือฯ ได้ การขนส่งสินค้าดังกล่าวเป็นวิธีดำเนินการค้าอันทำให้ได้รับบำเหน็จทางการค้าตามปกติของตน จึงเป็นการดำเนินงานในลักษณะร่วมกันขนส่งสินค้า และเป็นการขนส่งหลายทอดตามวิธีการขนส่งทางทะเล เมื่อสินค้าเกิดเสียหายขึ้น ผู้ขนส่งจะต้องรับผิดชอบร่วมกันตาม ป.พ.พ. ม. ๖๑๘

มาตรา ๖๒๕

๑๒๘๔/๒๕๒๖ การที่ผู้ส่งยอมรับใบตราส่งซึ่งมีข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ขนส่งเป็นภาษาอังกฤษ โดยไม่มีคำแปลภาษาไทยแนบอยู่ด้วย เพื่อเป็นหลักฐานไปขอรับเงินค่าสินค้าจากธนาคาร ยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าผู้ส่งได้แสดงความตกลงด้วยชัดแจ้งในการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเช่นนั้น ข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ขนส่งที่ระบุไว้ในใบตราส่งจึงเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. ม. ๖๒๕

มาตรา ๖๓๔

๒๕๔๒/๒๕๒๖ ผู้โดยสารในรถของจำเลยที่ได้รับบาดเจ็บและทายาทของผู้โดยสารที่เสียชีวิตมีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากฝ่ายโจทก์ผู้กระทำละเมิดโดยตรง การที่จำเลยจ่ายค่าเสียหายไปโดยไม่มีกฎหมายให้สิทธิที่จะเรียกคืนจากผู้กระทำละเมิด จำเลยจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายที่จ่ายไปเองจากโจทก์ได้

คำพิพากษาศึกษา

ประจำพุทธศักราช ๒๕๒๗

มาตรา ๕๓๗

๓๔๙/๒๕๒๗ จำเลยทำสัญญาโอนขายสิทธิการเช่าโทรศัพท์ให้แก่ผู้ร้องได้ชำระเงินและรับมอบเครื่องรับโทรศัพท์กันแล้วตั้งแต่วันทำสัญญา การโอนสิทธิการเช่าดังกล่าวย่อมมีผลสมบูรณ์ตั้งแต่ขณะทำสัญญาเสร็จ การที่จะไปทำการเปลี่ยนชื่อผู้เช่าโทรศัพท์มาเป็นชื่อผู้ร้อง เป็นแต่เพียงแบบพิธีการเท่านั้น สิทธิการเช่าโทรศัพท์จึงไม่ใช่เป็นของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธินำยึดต้องปล่อยทรัพย์สินที่ยึด

๑๓๙๕/๒๕๒๗ โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยให้รื้อถอนบ้าน โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินที่เช่าจากโจทก์ เพราะครบกำหนดสัญญาเช่าและโจทก์ได้บอกเลิกสัญญาแล้ว จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า ได้ทำสัญญาเช่ากับโจทก์และสัญญาเช่าสิ้นสุดลงแล้ว โจทก์ได้แจ้งแก่จำเลยว่าจะให้เช่าต่อไป แต่เจ้าหน้าที่ของโจทก์กระทำการโดยทุจริตนำที่พิพาทไปให้บุคคลภายนอกเช่าแล้วมาฟ้องขับไล่จำเลยโดยไม่เป็นธรรม ฝ่ายสินค้าสิ่งของคณะรัฐมนตรีและคำสั่งของสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการละเมิดต่อจำเลย ทำให้จำเลยได้รับความเสียหาย จำเลยจึงขอคิดค่าเสียหายจากโจทก์ ดังนี้ แม้ข้ออ้างของจำเลยจะเป็นความจริงก็เป็นเรื่องละเมิดไม่เกี่ยวกับการผิดสัญญาเช่าตามที่โจทก์ฟ้อง ฟ้องแย้งของจำเลยจึงเป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม

มาตรา ๕๓๘

๑๖๐๒/๒๕๒๗ จำเลยทำสัญญาเช่าตึกแถวจากโจทก์มีกำหนด ๓ ปี มีบันทึกต่อท้ายสัญญาว่า “เมื่อสัญญาเช่าฉบับนี้หมดอายุ และคู่สัญญาตกลงกันที่จะต่ออายุสัญญาเช่าต่อไปอีก ๓ ปี ผู้ให้เช่าสัญญาว่าจะเรียกเก็บค่าเช่าในอัตราไม่เกินกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน” ดังนี้ หมายความว่า เมื่อสัญญาเช่าครบกำหนด ถ้าคู่สัญญาตกลงกันที่จะให้เช่าต่อไปอีก ๓ ปี ผู้ให้เช่าจะคิดค่าเช่าไม่เกินเดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งคู่สัญญาจะต้องทำสัญญาเช่ากันใหม่ จึงจะมีผลใช้บังคับได้ เมื่อโจทก์ไม่ประสงค์จะให้เช่าต่อไป จำเลยจึงไม่มีสิทธิที่จะอยู่ในตึกแถวพิพาทอีกต่อไป

๑๙๘๕/๒๕๒๗ สัญญาเช่าตึกแถวสองฉบับทำวันเดียวกัน มีกำหนดการเช่าเป็นเวลาที่ติดต่อกันไปรวม ๕ ปี ๑๐ เดือน เป็นการเช่ามีกำหนดเวลาเกินกว่า ๓ ปีขึ้นไป เมื่อมิได้ทำเป็นหนังสือ

และจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่การเข้านั้นจะฟ้องร้องให้บังคับคดีได้เพียง ๓ ปี ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๓๘ และการฟ้องร้องให้บังคับคดีดังกล่าวหมายความรวมถึงการที่ยกขึ้นกล่าวอ้าง ต่อสู้ให้ บังคับคดีไปตามข้อกล่าวอ้างนั้นด้วย เพราะการบังคับคดีย่อมทำได้ด้วยกันทั้งสองฝ่าย

๒๒๘๒/๒๕๒๗ จำเลยแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงตึกแถวที่เช่าก่อนที่ผู้ให้เช่าเดิมจะ ขายตึกแถวให้โจทก์ สิทธิในการฟ้องร้องเพราะเหตุที่จำเลยเปลี่ยนแปลงตึกแถวที่เช่าจึงเป็นของผู้ให้เช่าเดิม หากตกมาเป็นของโจทก์เพราะเหตุที่โจทก์รับโอนกรรมสิทธิ์ตึกแถวไม่

สัญญาเช่ามีข้อความว่าผู้เช่าจะไม่นำตึกแถวไปให้เช่าช่วงหรือให้ผู้อื่นอยู่วันแต่จะได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ให้เช่า สิทธิอันนี้ตกไปยังโจทก์ผู้รับโอนตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๙ เมื่อจำเลยผิดสัญญาเช่าโดยนำตึกแถวพิพาทไปให้บุคคลอื่นเช่าช่วงหรือให้ผู้อื่นอยู่โดยไม่ได้ รับอนุญาตจากโจทก์หรือผู้ให้เช่าเดิม โจทก์จึงมีสิทธิบอกเลิกสัญญาแก่จำเลยได้

การที่จำเลยนำสืบว่าในการเจรจาตกลงเช่า ผู้ให้เช่าเดิมอนุญาตด้วยวาจาว่า หากจะตกแต่งสถานที่เช่าให้เหมาะสมหรือนำไปให้ผู้อื่นเช่าช่วงก็ให้ทำได้ โดยบอกกล่าวแก่ผู้ให้เช่าเดิมด้วย วาจาก็พอ ย่อมเป็นการสืบเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารว่ายังมีข้อตกลงดังกล่าวอยู่อีกนอกเหนือไปจากสัญญา การนำสืบเช่นนี้เป็นการต้องห้ามตาม ป.ว.พ. ม. ๙๔ ประกอบ ด้วย ป.พ.พ. ม. ๕๓๘

ค่าเสียหายอันเนื่องจากการผิดสัญญาซึ่งได้กำหนดไว้ในสัญญาเช่านี้เป็นเบี้ยปรับ ถ้าสูง เกินสมควร ศาลมีอำนาจที่จะลดได้ตามกฎหมาย

มาตรา ๕๗๒

๑๖๙๖/๒๕๒๗ หนังสือสัญญาใช้ชื่อว่า หนังสือสัญญาขายโดยมีเงื่อนไข มีข้อความ ว่าตกลงจะซื้อขายโทรทัศน์สีตามราคาที่กำหนด ชำระเงินในวันทำสัญญาจำนวนหนึ่ง ที่เหลือผ่อน ชำระเป็นงวด และกำหนดเงื่อนไขไว้ว่ากรรมสิทธิ์จะตกแก่ผู้จะซื้อ เมื่อผู้จะซื้อปฏิบัติตามข้อสัญญาทั้งหมด รวมทั้งได้ชำระเงินครบถ้วนแล้ว มีลักษณะเป็นทำนองเจ้าของเอาโทรทัศน์สีออกให้เช่า และให้คำมั่นว่าจะให้โทรทัศน์สีตกเป็นสิทธิแก่ผู้ซื้อ โดยเงื่อนไขที่ผู้จะซื้อได้ชำระเงินเป็นจำนวนเท่า นั้นเท่านั้นคร่าว และมีข้อสัญญาที่มีผลเท่ากับให้ผู้จะซื้อจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ด้วยการไม่ชำระราคา ต่อไป โดยส่งมอบทรัพย์สินคืนแก่เจ้าของ กับให้รีบเงินที่ได้ใช้มาแล้วได้ด้วย อันเป็นวิธีการของสัญญาเช่าซื้อ ข้อสัญญาที่ว่าให้ผู้จะซื้อชำระเงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านั้นคร่าว ครบถ้วนแล้วจึงให้กรรมสิทธิ์ ตกเป็นของผู้จะซื้อ มิใช่เป็นเพียงเงื่อนไขการโอนกรรมสิทธิ์เท่านั้น สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาเช่าซื้อ

มาตรา ๕๗๔

๓๖๒๒/๒๕๒๗ สัญญาเช่าซื้อมีข้อตกลงว่า หากจำเลยไม่ชำระค่าเช่าซื้อสองงวดติดต่อกัน โจทก์มีสิทธิบอกเลิกสัญญาและเข้าครอบครองเครื่องมือทันตกรรมที่เช่าซื้อไปได้ทันที จำเลยจำต้องชำระเงินค่าเช่าซื้อที่ค้างอยู่ทั้งหมด และต้องส่งมอบเครื่องมือทันตกรรมที่เช่าซื้อคืนให้แก่โจทก์ หากโจทก์ได้รับคืนและจำหน่ายไปได้เงินไม่ครบถ้วนตามที่ค้างชำระ โจทก์มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยชดใช้เงินครบ ดังนี้ เมื่อจำเลยผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อสองงวดติดต่อกัน และโจทก์บอกเลิกสัญญาเช่าซื้อแล้ว จำเลยไม่ได้ส่งมอบเครื่องมือที่เช่าซื้อคืนแก่โจทก์ จำเลยจึงต้องชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างทั้งหมดแก่โจทก์พร้อมดอกเบี้ย นับแต่วันผิดนัด

๓๓๘๔/๒๕๒๗ ตามสัญญาที่ให้ผู้เช่าซื้อตราการรถพร้อมทั้งอุปกรณ์ที่ผู้ให้เช่าซื้อเอาคืน และครอบครองได้แต่เพียงผู้เดียว โดยถือเป็นเด็ดขาด และเมื่อคิดหักกับราคาค่าที่ผ่อนชำระมาบางส่วนแล้ว ผู้เช่าซื้อยังคงเป็นหนี้อยู่ ก็ยอมให้ผู้ให้เช่าซื้อฟ้องร้องบังคับเอาแก่ผู้เช่าซื้อได้ทันทีนั้น หากเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนไม่ เป็นเรื่องผู้เช่าซื้อสมควรใจทำสัญญาเสียเปรียบเอง

มาตรา ๕๗๕

๑๑๑๐/๒๕๒๗ การจ้างแรงงานคือสัญญาซึ่งลูกจ้างตกลงจะทำงานให้แก่นายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้ หน้าที่สำคัญของลูกจ้างคือต้องทำงานให้แก่นายจ้าง การลงเวลาทำงานไม่ใช่สาระสำคัญของการจ้างแรงงาน เพราะเป็นเพียงพยานหลักฐานเบื้องต้นที่แสดงว่าลูกจ้างจะเข้าทำงานให้แก่นายจ้างในวันนั้นเท่านั้น การที่โจทก์มาเซ็นชื่อในสมุดลงเวลาทำงานแล้วกลับไปโดยมิได้ปฏิบัติงานใด ๆ ให้แก่นายจ้าง จึงถือว่าโจทก์ขาดงานในวันนั้นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เมื่อโจทก์ขาดงานก่อนหน้าวันดังกล่าวมาแล้วสองวัน โดยมิได้ลาตามระเบียบและไม่ปรากฏเหตุจำเป็น ซึ่งถือว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสองวันทำงานติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควรมาแล้ว จึงเป็นการละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีต้องด้วยประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงาน ข้อ ๔๗ (๔) จำเลยมีสิทธิเลิกจ้างโจทก์ โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย

๑๓๗๕/๒๕๒๗ จำเลยทำสัญญารับจ้างเฝ้ารักษาไม้ของกลางไว้แก่โจทก์ ถ้าไม้ขาดหายหรือเป็นอันตราย จำเลยยอมให้ปรับเป็นเงิน ต่อมาเกิดอุทกภัยพัดพาเอาไม้ของกลางสูญหายไปทั้งหมด อันถือได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัย จึงไม่ก่อให้เกิดหนี้ที่จำเลยต้องรับผิดตามสัญญา ฉะนั้น แม้จำเลยจะทำหนังสือรับสภาพหนี้ไว้แก่โจทก์และชำระหนี้ให้แก่โจทก์ไปบางส่วน

แล้ว ก็ห้ามผลให้จำเลยต้องรับชำระหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้แก่โจทก์อีกไม่ เพราะเป็นการรับสภาพหนี้โดยปราศจากมูลหนี้ที่จะให้รับสภาพ จึงไม่มีผลบังคับแก่กัน

๒๘๓๕/๒๕๒๗ ตามสัญญาจ้างจำเลยให้โจทก์ทดลองปฏิบัติงาน ๑๘๐ วัน และภายในระยะเวลาที่คู่สัญญามีสิทธิเลิกสัญญาได้โดยแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน ข้อตกลงนี้ไม่มีกฎหมายห้ามไว้ จึงมีผลใช้บังคับ จำเลยจะอ้างว่าระยะเวลาที่จะแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่เพียงพอมาเป็นเหตุที่จะปฏิเสธไม่ต้องปฏิบัติตามสัญญาหาได้ไม่

มาตรา ๕๑๗

๑๕๓๓/๒๕๒๗ การที่จำเลยที่ ๒ ซื้อหุ้นบริษัทจำเลยที่ ๑ มีผลเพียงเปลี่ยนตัวผู้ถือหุ้นของบริษัทจำเลยที่ ๑ เมื่อจำเลยที่ ๒ เข้าดำเนินกิจการโรงแรมซึ่งบริษัทจำเลยที่ ๑ เข้ามาจากผู้อื่น จึงเป็นการดำเนินกิจการโรงแรมในฐานะผู้ถือหุ้น เท่ากับบริษัทจำเลยที่ ๑ ยังเป็นผู้ดำเนินกิจการโรงแรมอยู่นั่นเอง บริษัทจำเลยที่ ๑ ยังคงมีฐานะเป็นนายจ้างของโจทก์ซึ่งเป็นพนักงานโรงแรมนี้อยู่

จำเลยที่ ๒ ได้รับมอบหมายจากผู้ถือหุ้นให้ดำเนินกิจการโรงแรมแทนบริษัทจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคล ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นนายจ้างของโจทก์ตามบทนิยามคำว่านายจ้างในข้อ ๒ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน

แม้จำเลยที่ ๒ จะเข้ามาดำเนินกิจการโรงแรมเมื่อจำเลยที่ ๒ ซื้อหุ้นจากบริษัทจำเลยที่ ๑ ก็ตาม แต่โจทก์ก็ได้ทำงานต่อเนื่องกันมา จึงต้องนับอายุงานของโจทก์ที่ทำงานอยู่กับบริษัทจำเลยที่ ๑ ต่อเนื่องกันมาด้วย จะนับอายุงานของโจทก์เพียงเท่าที่จำเลยที่ ๒ เข้าดำเนินกิจการโรงแรมหาได้ไม่

มาตรา ๕๑๒

๒๖๒๘/๒๕๒๗ สัญญาจ้างระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ มีข้อความว่า ถ้าจำเลยที่ ๒ เลิกจ้างจำเลยที่ ๑ เมื่อใด โจทก์ยอมให้จำเลยที่ ๑ เลิกจ้างได้ เกรงใจของสัญญานี้อาศัยเหตุการณ์ตามสัญญาจ้างระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรณีไม่แน่นอน จึงจะถือว่าสัญญาจ้างโจทก์เป็นการจ้างมีกำหนดระยะเวลาแน่นอน จำเลยที่ ๑ ไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยแก่โจทก์เมื่อเลิกจ้างหาได้ไม่

การที่จำเลยที่ ๑ ประกาศให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าว่า บริษัทผู้รับจ้างรายใหม่ได้เข้ามาดำเนินการแทนจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จะได้โอนพนักงานงานและกิจการให้บริษัทใหม่ตั้งนี้เป็น การโอนการจ้าง มิใช่การเลิกจ้าง จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการบอกกล่าวเลิกจ้างล่วงหน้าตาม ป.พ.พ. ม. ๕๑๒

มาตรา ๕๘๓

๑๖๕/๒๕๒๗ โจทก์ยื่นใบลาหยุดพักผ่อนวันที่ ๒๑ ถึง ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ แต่ผู้จัดการให้เลื่อนการลาไปก่อนเพราะบริษัทมีงานค้างมาก โจทก์จึงแก้เป็นวันที่ ๑ ถึง ๗ มีนาคม ๒๕๒๖ ผู้จัดการเซ็นคำสั่งไม่อนุมัติเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ภายหลังจากวันโจทก์ยื่นใบลา โจทก์หยุดงานไปโดยเข้าใจว่าได้รับอนุมัติให้ลาได้ เมื่อข้อบังคับของจำเลยระบุว่า การขอลาหยุดพักผ่อนประจำปี ลูกจ้างจะหยุดได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้จัดการแล้ว ฉะนั้น การที่โจทก์หยุดงานไปดังกล่าวจึงเป็นการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับ ถือได้ว่าเป็นการละทิ้งการทำงานตาม ป.พ.พ. ม. ๕๘๓ จำเลยมีสิทธิเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และมีใช่เป็นการเลิกจ้างโดยไม่มีเหตุผลที่สมควร ถือไม่ได้ว่าเป็นการเลิกจ้างโดยไม่มีเป็นกรรม

๑๐๑๗/๒๕๒๗ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของจำเลย ห้ามพนักงานเล่นการพนันเฉพาะในระหว่างเวลาทำงาน ส่วนคำสั่งที่ออกมาก็เป็นเพียงเสริมข้อบังคับเกี่ยวกับการเล่นการพนันว่าจะมีโทษสถานเดียวคือไล่ออกเท่านั้นโดยไม่มีคำสั่งพักงานอีก การที่โจทก์เล่นการพนันบนหอพักของจำเลยนอกเวลาทำงาน จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานหรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของจำเลย เมื่อเลิกจ้างจึงต้องจ่ายค่าชดเชยและสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่โจทก์

๒๓๗๕/๒๕๒๗ เมื่อการกระทำของโจทก์ที่นัดหยุดงานแล้วปิดกั้นประตูโรงงานของจำเลย เป็นการจงใจทำให้จำเลยได้รับความเสียหาย จำเลยยอมเลิกจ้างโจทก์ได้ทันทีโดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย การที่จำเลยมิได้เลิกจ้างทันที จนเวลาล่วงเลยมาปีเศษ และที่จำเลยพิจารณาถูกจ้างอื่นรวมทั้งโจทก์ที่เข้าทำงานตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่า ลูกจ้างคนใดประพฤติตัวดีก็ไม่เลิกจ้าง 'คงเลิกจ้างเฉพาะผู้ที่มีได้กลับตัวประพฤติตนให้ดีขึ้นนั้น เป็นเพียงเหตุประกอบการพิจารณาที่จะอภัยแก่การกระทำของลูกจ้างและโจทก์ที่ปิดกั้นประตูโรงงานหรือไม่เท่านั้น และเหตุที่จำเลยเลิกจ้างโจทก์กับพวกก็คือเหตุที่ร่วมกันปิดกั้นประตูโรงงานนั่นเอง จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยสละสิทธิเหตุที่จะเลิกจ้างโจทก์และถือไม่ได้ว่าเป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นกรรม

๒๖๐๗-๒๖๐๘/๒๕๒๗ เมื่อโจทก์กับพวกยื่นข้อเรียกร้องต่อจำเลยตาม พ.ร.บ. แรงงานสัมพันธ์ฯ ม. ๑๓ มีลายมือชื่อผู้เรียกร้องไม่ครบร้อยละ ๑๕ ข้อเรียกร้องจึงไม่มีผลและถือได้ว่าตกไป การที่มีการยื่นลายมือชื่อผู้เรียกร้องเพิ่มขึ้นหาทำให้ข้อเรียกร้องดังกล่าวกลับถูกต้องตามกฎหมายไม่ โจทก์จึงไม่มีมูลฐานที่จะยกขึ้นอ้างเพื่อนัดหยุดงานได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อจำเลยให้โจทก์กลับเข้าทำงาน แต่โจทก์ก็ยังคงนัดหยุดงานกันต่อไป จึงเป็นกรณีที่โจทก์

ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร จำเลยเลิกจ้างได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า ไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย และถือไม่ได้ว่าเป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม

๓๒๖๖/๒๕๒๗) กรณีโจทก์ชก น. นอกสถานที่ทำงานและนอกเวลาทำงานเพราะมีเรื่องโกรธเคืองกันมาก่อน ทำให้ น. มีบาดแผลเล็กน้อยนั้น เป็นเรื่องลูกจ้างทำร้ายตนเอง ไม่เกี่ยวกับกิจการของจำเลยโดยตรง จึงไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อชื่อเสียงหรือทำลายเกียรติคุณของจำเลย ถือไม่ได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานเป็นกรณีร้ายแรงอันจำเลยจะมีสิทธิเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย และไม่เข้าข้อยกเว้นตาม ป.พ.พ. ม. ๕๘๑ ซึ่งจำเลยจะมีสิทธิเลิกจ้างโจทก์โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า

มาตรา ๕๕๗

๑๖๐๑/๒๕๒๗) เทศบาลจำเลยว่าจ้างโจทก์ก่อสร้างสะพานตามแบบแปลนต่อท้ายสัญญา โจทก์สร้างสะพานผิดแบบแปลนโดยแจ้งให้จำเลยทราบถึงสาเหตุที่จำเป็นแล้ว และวิศวกรของจำเลยก็เห็นด้วย เมื่อกระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงแบบแปลนการก่อสร้างได้ จึงถือไม่ได้ว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญาก่อสร้างสะพานผิดแบบแปลน

กรณีที่จำเลยอนุญาตให้โจทก์ดำเนินการก่อสร้างต่อไปทั้ง ๆ ที่กำหนดเวลาก่อสร้างตามสัญญาได้สิ้นสุดลงแล้ว ถือได้ว่าจำเลยมิได้มีเจตนายึดถือเอากำหนดเวลาสิ้นสุดการก่อสร้างตามสัญญาเป็นสาระสำคัญ จำเลยจึงไม่มีสิทธิที่จะปรับโจทก์เพราะก่อสร้างล่าช้าเกินกำหนดเวลา

มาตรา ๖๑๖

๑๓๗๑/๒๕๒๗) การที่รถยนต์บรรทุกของจำเลยตะแคงพลิกคว่ำลงข้างถนนในระหว่างขนส่งเครื่องแยกแร่แม่เหล็กทำให้โจทก์ เครื่องแยกแร่แม่เหล็กได้รับความเสียหายเพียงชำรุดบอบสลาย มิใช่เป็นการสูญหายหรือบอบสลายโดยสิ้นเชิงจนไม่สามารถใช้ได้ เมื่อจำเลยได้ทำการซ่อมแซมแล้ว เครื่องก็ยังสามารถใช้ได้ แต่ไม่ดีดังสภาพเดิม โจทก์จะปฏิเสธไม่ยอมรับเครื่อง โดยจะขอให้จำเลยชดเชยราคาทั้งหมดทั้งค่าภาษี ค่าโกดังเก็บสินค้าและค่าระวางพาหนะขนส่งของจำเลยหาได้ไม่ โจทก์ชอบที่จะได้รับชดเชยค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

มาตรา ๖๑๗, ๖๑๘

๑๕๘๐/๒๕๒๗ จำเลยเป็นตัวแทนของบริษัท ข. ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมสายการบินเรือต่าง ๆ รวมทั้งเรือ อ. ของบริษัท บ. ผู้ขนส่งสินค้ารายพิพาทด้วย เมื่อเรือจะเข้าท่าเรือกรุงเทพ จำเลยเป็นผู้แจ้งให้บริษัท ข. เจ้าของสินค้าผู้รับตราส่งตราบ บริษัท ข. นำใบตราส่งมาชำระค่าธรรมเนียมสินค้าแก่จำเลย และจำเลยออกใบรับมอบของหรือใบปล่อยสินค้าให้ไปรับสินค้า และจำเลยติดต่อขออนุญาตเช่าเครื่องมือขนถ่ายสินค้าจากการท่าเรือฯ ด้วย หน้าที่ดังกล่าวจำเลยได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ต้องถือว่าการขนส่งสินค้ารายพิพาทจำเลยเป็นผู้ร่วมขนส่งด้วยคนหนึ่ง โดยไม่ต้องคำนึงว่าจำเลยมีนิติสัมพันธ์กับบริษัท บ. หรือไม่ จำเลยซึ่งเป็นผู้ร่วมขนส่งจึงต้องรับผิดชอบร่วมกันในความเสียหายทั้งหมดของสินค้ารายพิพาทด้วย

มาตรา ๖๒๐

๒๗๑๓/๒๕๒๗ ของมีค่าตาม ป.พ.พ. ม. ๖๒๐ หมายถึงทรัพย์สินที่มีคุณค่าอันมีลักษณะพิเศษทำนองเดียวกับเงินทองตรา ธนบัตร ธนาคารบัตร ตั๋วเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า ัญมณี แต่อย่างมาแมลง ๗ กล่อง ราคา ๑ หมื่นบาทเศษ เป็นทรัพย์สินธรรมดาสามัญทั่ว ๆ ไปเท่านั้นไม่ใช่ของมีค่าตาม ม. ๖๒๐ แม้ผู้ส่งจะไม่ได้บอกราคาไว้ ผู้ขนส่งก็ต้องรับผิดชอบราคาเมื่อสินค้านั้นสูญหาย

คำพิพากษาศาลฎีกา

ประจำพุทธศักราช ๒๕๒๘

มาตรา ๕๓๗

๒๒๒๔/๒๕๒๘ ตามฟ้องได้ความว่าบริษัท ท. ได้จดทะเบียนเช่าตึกแถวจากจำเลย ต่อมาโจทก์เข้าไปอยู่ในตึกแถวดังกล่าวและเสียค่าเช่าให้จำเลย โดยอาศัยสิทธิของบริษัท ท. โจทก์จำเลยไม่มีนิติสัมพันธ์ใดๆ ต่อกันเกี่ยวกับตึกแถว นั้น สิทธิและข้อตกลงระหว่างโจทก์กับบริษัท ท. มีต่อกันอย่างไร จำเลยก็มีโต้แย้ง ทั้งไม่ใช่กรณีที่โจทก์จำเลยจะต้องใช้สิทธิทางศาล โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องบังคับให้จำเลยโอนสิทธิการเช่าตึกแถวดังกล่าวมาเป็นของโจทก์

๒๖๖๓/๒๕๒๘ จำเลยแจ้งการสื่อสารแห่งประเทศไทยโจทก์ขอให้โจทก์ระงับการใช้บริการวิทยุโทรศัพท์ระหว่างประเทศผ่านเครื่องโทรศัพท์ของจำเลยซึ่งอยู่ในบ้านที่จำเลยร่วมเช่า ก่อนที่จำเลยร่วมจะมาเช่าบ้านและใช้เครื่องโทรศัพท์ แต่โจทก์ตอบปฏิเสธทั้ง ๆ ที่สามารถจะทำได้ และเมื่อจำเลยร่วมใช้เครื่องโทรศัพท์ดังกล่าว จำเลยก็มีหนังสือแจ้งโจทก์ให้ไปเก็บค่าบริการจากจำเลยร่วม และแจ้งด้วยว่าจำเลยไม่รับผิดชอบในหนี้จำนวนนี้ โจทก์ได้รับหนังสือแล้วก็ไม่จัดการเรียกเก็บเงินจากจำเลยร่วมภายในระยะเวลาตามระเบียบที่โจทก์วางไว้จนค่าบริการค้างอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนี้ เป็นเพราะเจ้าหน้าที่ของโจทก์ปล่อยปละละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่วางไว้ ทั้ง ๆ ที่จำเลยพยายามให้ความร่วมมือด้วยดีต่อโจทก์ตลอดมาแล้ว จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าบริการดังกล่าว

๒๘๘๑/๒๕๒๘ จำเลยทำสัญญาเช่าตึกพิพาทจากโจทก์ผู้ให้เช่าในฐานะโจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของ พ. หาได้เช่าจากมูลนิธิ พ. ไม่ ทั้งโฉนดที่ดิน ซึ่งตึกพิพาทตั้งอยู่มีชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ยังไม่ได้โอนให้แก่มูลนิธิ พ. ตามพินัยกรรมของเจ้ามรดก จึงต้องถือว่าการจัดการมรดกยังไม่เสร็จสิ้น โจทก์ยังมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งแจ้งชัดหรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรมเพื่อจัดการมรดกตั้งที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. ม. ๑๗๑๕ ผู้ให้เช่าไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ให้เช่า เมื่อผู้เช่าผิดสัญญาผู้ให้เช่าย่อมฟ้องผู้เช่าซึ่งเป็นคู่สัญญากับตนได้ และผู้เช่าจะโต้แย้งว่าผู้ให้เช่าไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าหาได้ไม่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยได้

๓๕๔๕/๒๕๒๘ โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายโดยอาศัยมูลสัญญาเช่าเนื่องจากการชำระหนี้ตามสัญญาเช่าเป็นการพ้นวิสัย หากการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยจะทำได้เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดชอบ จำเลยต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ แต่ถ้าจำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ จำเลยเป็นอันหลุดพ้นจากการชำระหนี้ ฉะนั้น จึงต้องฟังข้อเท็จจริงให้ได้ความแน่ชัดว่า การที่จำเลยทำสัญญาให้โจทก์เช่าที่ดินพิพาทโดยอ้างว่าจำเลยเป็นเจ้าของและทรัพย์สินที่เช่าไม่อาจส่งมอบได้ กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์ซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือไม่เพียงใด จะฟังเอกสารท้ายฟ้องท้ายคำให้การซึ่งเป็นหลักฐานเพียงบางส่วนมาวินิจฉัยชี้ขาด โดยไม่เปิดโอกาสให้คู่ความนำพยานหลักฐานเข้าสืบพิสูจน์ความรับผิดชอบและความเสียหายของแต่ละฝ่ายก่อน จึงไม่ชอบ

มาตรา ๕๓๘

๑๓๒๕/๒๕๒๘ โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นผู้ทรงสิทธิการเช่าอาคารพิพาทและได้ให้จำเลยเช่า จำเลยให้การว่าเดิมสิทธิดังกล่าวเป็นของจำเลยซึ่งได้โอนให้แก่โจทก์เพื่อประกันการชำระหนี้ เท่ากับยอมรับว่าโจทก์เป็นผู้ทรงสิทธิการเช่าอาคารพิพาทและจำเลยอยู่ในอาคารนั้น โดยอาศัยสิทธิการเช่าของโจทก์ที่จำเลยกล่าวอ้างว่าสิทธิการเช่าอาคารพิพาทยังเป็นของจำเลย การโอนสิทธิการเช่าให้โจทก์เป็นการแสดงเจตนาหลง เพราะไม่ได้โอนกันจริงนั้น จำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ไว้ จึงไม่เป็นประเด็น และไม่ใช่อำนาจที่โต้แย้งกันว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้น ต้องห้ามมิให้จำเลยยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์

๒๖๗๖/๒๕๒๘ จำเลยทำสัญญาเช่าขึ้นพร้อมกัน ๒ ฉบับ ลงวันที่ในสัญญาและระยะเวลาที่เช่าติดต่อกันรวมได้กว่า ๓ ปี เท่ากับทำสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ติดต่อกันเกิน ๓ ปี ถ้าไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมฟ้องร้องบังคับกันได้เพียง ๓ ปี และการฟ้องร้องให้บังคับคดีดังกล่าวหมางความรวมถึงการที่ยกขึ้นกล่าวอ้างต่อสู้ให้บังคับคดีไปตามข้อกล่าวอ้างนั้นด้วย

๓๑๓๕/๒๕๒๘ โจทก์ผู้รับมรดกของ อ. ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินและตึกแถวที่เช่า จำเลยอ้างว่าจำเลยตั้งให้ ร. เป็นตัวแทนของจำเลยเช่าทำสัญญาเช่าและจดทะเบียนการเช่าตึกแถวกับ อ. ผู้ให้เช่า ซึ่ง อ. ก็ทราบเรื่องดีและยินยอมให้ ร. เช่าทำสัญญาเช่าในฐานะตัวแทนของจำเลยได้ กรณีจึงเป็นเรื่องที่จำเลยเปิดเผยให้บุคคลภายนอกทราบแล้วว่า ตนเป็นตัวแทนการตั้งให้ ร. ทำสัญญาเช่าแทน จำเลยจะมาอ้างว่าตนเป็นตัวแทนไม่เปิดเผยชื่อกลับแสดงตนให้ปรากฏ

และเข้ารับเอาสัญญาเช่าที่ ร. ตัวแทนได้ทำไว้ตาม ป.พ.พ. ม. ๘๐๖ หาได้ไม่ การที่จำเลยตั้ง ร. เป็นตัวแทนไปกระทำการดังกล่าวซึ่งต้องทำเป็นหนังสือ จึงไม่เป็นผลให้ใช้บังคับแก่ อ. และโจทก์ ได้ว่าจำเลยเป็นผู้เช่าตามสัญญาเช่าดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องบังคับให้จำเลยออกไปจากตึกแถวของโจทก์ได้

๓๗๔๗/๒๕๒๘ จำเลยตกลงโอนสิทธิการขายสินค้าบนแผงลอยในตลาดนัดเทศบาลเมืองให้แก่โจทก์โดยโจทก์เสียค่าตอบแทนให้จำเลยเป็นเงิน ข้อตกลงระหว่างโจทก์จำเลย เป็นสัญญาต่างตอบแทน ไม่ใช่การเช่าช่วง สัญญาดังกล่าวไม่มีกฎหมายบังคับให้ทำเป็นหนังสือ ดังนั้น แม้ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือโจทก์ก็มีอำนาจฟ้องจำเลยได้

๔๑๐๖/๒๕๒๘ สัญญาเช่าซึ่งมิได้จดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานแต่มีกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้แน่นอนว่าเช่ากัน ๕ ปี หากใช้เวลาเช่าไม่ปรากฏในเวลาที่ตกลงกันหรือไม่พึงสันนิษฐานได้ จึงต้องบังคับตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๔ ซึ่งสัญญาเช่าย่อมระงับสิ้นไปเมื่อสิ้นกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ มีพักต้องบอกกล่าวก่อน จะนำ ม. ๕๖๖ มาปรับแก้คดีไม่ได้ และการเช่ามีกำหนดกว่า ๓ ปีขึ้นไป หากมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีได้แต่เพียง ๓ ปี ตาม ม. ๕๓๘ ก็มีได้มีความหมายให้เวลาส่วนที่เกินกว่า ๓ ปี กลับเป็นการเช่าชนิดที่ไม่มีกำหนดเวลาไปแต่อย่างใดไม่

มาตรา ๕๔๔

๔๑๐๗/๒๕๒๘ ตามบันทึกต่อท้ายสัญญาเช่ามีใจความว่า ผู้เช่ามีสิทธิจะให้ผู้อื่นเช่าช่วงต่อไปได้ แต่จะต้องเสียค่าเปลี่ยนชื่อให้ผู้ให้เช่าครั้งละ ๔,๐๐๐ บาท คำว่า “เปลี่ยนชื่อ” ในสัญญาข้อนี้ย่อมหมายถึงการไปจดทะเบียนการเช่าเปลี่ยนชื่อผู้เช่าจากผู้เช่าเป็นชื่อผู้เช่าช่วง ในกรณีผู้เช่าให้เช่าช่วงโดยไม่มี การเปลี่ยนชื่อเป็นชื่อผู้เช่าช่วงตามที่จดทะเบียนการเช่าไว้ ผู้เช่า ก็ไม่ต้องเสียค่าเปลี่ยนชื่อให้แก่ผู้ให้เช่า

มาตรา ๕๔๖

๒๕๐๒/๒๕๒๘ ผู้ให้เช่ามีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าคือที่พิพาทให้โจทก์ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๔๖ การที่ผู้ให้เช่าส่งมอบที่พิพาทให้โจทก์ไม่ได้เพราะจำเลยปลูกบ้านอยู่ก่อนแล้ว เป็นเรื่องที่โจทก์ในฐานะผู้เช่าถูกรอนสิทธิในที่พิพาท โจทก์ต้องฟ้องร้องบังคับผู้ให้เช่าส่งมอบที่พิพาทให้โจทก์ตาม ม. ๕๔๕ และการที่จำเลยปลูกบ้านอยู่ในที่พิพาท จำเลยจึงไม่ได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่พิพาทตาม ป.ว.พ. ม. ๕๕ เหตุที่

โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องนี้แม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นในชั้นฎีกา แต่เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยเองได้

มาตรา ๕๔๘

๓๓๐๕/๒๕๒๘ จำเลยใช้เรือที่เช่าขนส่งสินค้าไปต่างประเทศเป็นเวลา ๑ ปี แล้วจำเลยมีหนังสือบอกเลิกการเช่าโดยอ้างว่าเรือชำรุดบกพร่อง เมื่อสภาพความชำรุดบกพร่องถ้าได้มีการซ่อมแซมให้เหมือนเดิมแล้ว ก็เหมาะสมที่จะใช้เดินทางในทะเลหลวงได้ จึงเป็นความชำรุดบกพร่องที่ไม่เป็นเหตุถึงแก่ผู้เช่าจะต้องปราศจากการใช้และประโยชน์ และผู้ให้เช่ายังแก้ไขได้ไม่เข้าเกณฑ์ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๔๘ แต่เป็นไปตาม ม. ๕๕๑ เมื่อจำเลยไม่เคยบอกกล่าวให้โจทก์จัดการแก้ไขความชำรุดบกพร่องของเรือ ช. มาก่อนเลย การบอกเลิกสัญญาของจำเลยจึงไม่ชอบ จำเลยคงผูกพันตามสัญญาในอันที่จะต้องเช่าเรือจนครบกำหนดระยะเวลาดังที่ระบุไว้ในสัญญา เมื่อจำเลยส่งมอบเรือ ช. อันเป็นทรัพย์สินที่เช่าคืนโจทก์ภายหลังการบอกเลิกสัญญา จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา และต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ แต่โจทก์มิได้ฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลย ประกอบกับเรืออยู่ในความครอบครองของโจทก์ตลอดมา จำเลยมิได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในเรือดังกล่าว อันจะต้องรับผิดชอบในค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่า จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาอีก ๑ ปี

มาตรา ๕๔๙

๒๕๐๒/๒๕๒๘ ผู้ให้เช่ามีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าคือที่พิพาทให้โจทก์ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๔๖ การที่ผู้ให้เช่าส่งมอบที่พิพาทให้โจทก์ไม่ได้ เพราะจำเลยปลุกบ้านอยู่ก่อนแล้ว เป็นเรื่องที่โจทก์ในฐานะผู้เช่าถูกรอนสิทธิในที่พิพาทโจทก์ต้องฟ้องร้องบังคับกับผู้ให้เช่าส่งมอบที่พิพาทให้โจทก์ตาม ม. ๕๔๙ และการที่จำเลยปลุกบ้านอยู่ในที่พิพาท จำเลยจึงไม่ได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่พิพาทตาม ป.พ.พ. ม. ๕๕ เหตุที่โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องนี้แม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นในชั้นฎีกา แต่เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยเองได้

๔๔๑๐/๒๕๒๘ การที่โจทก์เช่าที่ดินพิพาทจากโจทก์ร่วม แต่เข้าครอบครองใช้ประโยชน์ไม่ได้ เพราะมีบ้านจำเลยปลุกอยู่ โจทก์ร่วมซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาหาประโยชน์ในที่ดินพิพาท และมีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยผู้มีฐานะเป็นเพียงผู้อาศัยสิทธิผู้เช่าที่ดินพิพาทเดิมปลุกบ้านอยู่อาศัยในที่ดินพิพาท โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทโดยขอให้ศาลเรียกโจทก์ร่วมผู้ให้เช่าเข้าเป็นโจทก์ร่วมตาม ป.พ.พ. ม. ๕๔๙ ประกอบด้วย ม. ๔๗๗

มาตรา ๕๕๑

๓๗๐๕/๒๕๒๘ จำเลยใช้เรือที่เช่าขนส่งสินค้าไปต่างประเทศเป็นเวลา ๑ ปี แล้วจำเลยมีหนังสือบอกเลิกการเช่าโดยอ้างว่าเรือชำรุดบกพร่อง เมื่อสภาพความชำรุดบกพร่องถ้าได้มีการซ่อมแซมให้เหมือนเดิมแล้ว ก็เหมาะสมที่จะใช้เดินทางในทะเลหลวงได้ จึงเป็นความชำรุดบกพร่องที่ไม่เป็นเหตุถึงแก่ผู้เช่าจะต้องปราศจากการใช้และประโยชน์ และผู้ให้เช่ายังแก้ไขได้ไม่เข้าเกณฑ์ตาม ป.พ.พ. ม. ๕๔๘ แต่เป็นไปตาม ม. ๕๕๑ เมื่อจำเลยไม่เคยบอกกล่าวให้โจทก์จัดการแก้ไขความชำรุดบกพร่องของเรือ ช. มาก่อนเลย การบอกเลิกสัญญาของจำเลยจึงไม่ชอบ จำเลยคงผูกพันตามสัญญาในอันที่จะต้องเช่าเรือจนครบกำหนดระยะเวลาดังที่ระบุไว้ในสัญญา เมื่อจำเลยส่งมอบเรือ ช. อันเป็นทรัพย์สินที่เช่าคืนโจทก์ภายหลังการบอกเลิกสัญญา จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา และต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่โจทก์ แต่โจทก์มิได้ฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลย ประกอบกับเรืออยู่ในความครอบครองของโจทก์ตลอดมา จำเลยมิได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในเรือดังกล่าว อันจะต้องรับผิดชอบในค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่า จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาอีก ๑ ปี

มาตรา ๕๖๐

๕๔๔/๒๕๒๘ เมื่อจำเลยค้างชำระค่าเช่าซึ่งตกลงชำระกันเป็นรายเดือน โจทก์จะต้องบอกกล่าวให้จำเลยชำระค่าเช่าก่อนตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๐ วรรค ๒ แต่โจทก์ไม่ได้บอกกล่าวให้จำเลยชำระค่าเช่าก่อน กลับให้ทนายความมีหนังสือบอกเลิกสัญญาแก่จำเลยทีเดียว การบอกกล่าวเลิกสัญญาของโจทก์จึงไม่มีผล สัญญาเช่ายังไม่ระงับ โจทก์ยังไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากจำเลย

มาตรา ๕๖๓

๓๗๐๕/๒๕๒๘ แม้สัญญาเช่าเรือระบุให้จำเลยซึ่งเป็นผู้เช่ามีหน้าที่ต้องออกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินเรือขนส่งสินค้าของจำเลยก็ตาม แต่เมื่อโจทก์ออกเงินทดรองไปสำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น และเรียกร้องให้จำเลยชำระคืนแก่โจทก์ จึงมิใช่เป็นเรื่องโจทก์ผู้ให้เช่าฟ้องจำเลยผู้เช่าเกี่ยวแก่สัญญาเช่าตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๓ แต่เป็นกรณีต้องบังคับตาม ม. ๖๖๕ สิทธิเรียกร้องของโจทก์ในเรื่องนี้มีกำหนดอายุความ ๑๐ ปี

มาตรา ๕๖๔

๔๑๐๖/๒๕๒๘ สัญญาเช่าซึ่งมิได้จดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานแต่มีกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้แน่นอนว่าเช่ากัน ๕ ปี หากใช้เวลาเช่าไม่ปรากฏในเวลาที่ตกลงกันหรือไม่พึงสันนิษฐานได้ จึงต้องบังคับตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๔ ซึ่งสัญญาเช่าย่อมระงับสิ้นไปเมื่อสิ้นกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ มีพักต้องบอกกล่าวก่อน จะนำ ม. ๕๖๖ มาปรับแก้คดีไม่ได้ และการเช่ามีกำหนดกว่า ๓ ปีขึ้นไป หากมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีได้แต่เพียง ๓ ปี ตาม ม. ๕๓๘ ก็มีได้มีความหมายให้เวลาส่วนที่เกินกว่า ๓ ปี กลับเป็นการเช่าชนิดไม่มีกำหนดเวลาไปแต่อย่างใดไม่

มาตรา ๕๖๖

๔๑๐๖/๒๕๒๘ สัญญาเช่าซึ่งมิได้จดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานแต่มีกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้แน่นอนว่าเช่ากัน ๕ ปี หากใช้เวลาเช่าไม่ปรากฏในเวลาที่ตกลงกันหรือไม่พึงสันนิษฐานได้ จึงต้องบังคับตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๔ ซึ่งสัญญาเช่าย่อมระงับสิ้นไปเมื่อสิ้นกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ มีพักต้องบอกกล่าวก่อน จะนำ ม. ๕๖๖ มาปรับแก้คดีไม่ได้ และการเช่ามีกำหนดกว่า ๓ ปีขึ้นไป หากมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีได้แต่เพียง ๓ ปี ตาม ม. ๕๓๘ ก็มีได้มีความหมายให้เวลาส่วนที่เกินกว่า ๓ ปี กลับเป็นการเช่าชนิดไม่มีกำหนดเวลาไปแต่อย่างใดไม่

๔๑๐๗/๒๕๒๘ ตามสัญญาเช่าไม่ได้ระบุว่าชำระค่าเช่าให้ปฏิบัติต่อกันอย่างไร แต่การที่ผู้ให้เช่าและผู้เช่าตกลงกันให้ผู้ให้เช่าเป็นฝ่ายไปเก็บค่าเช่าจากผู้เช่าและปฏิบัติต่อกันเช่นนี้ตลอดมา จึงฟังได้ว่า ผู้ให้เช่ามีหน้าที่ไปเก็บค่าเช่าจากผู้เช่า เมื่อผู้ให้เช่าไม่ไปเก็บค่าเช่าจะถือว่าผู้เช่าผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าอันเป็นเหตุให้ผู้ให้เช่ามีสิทธิบอกเลิกสัญญาหาได้ไม่

มาตรา ๕๖๗

๓๓๐๕/๒๕๒๘ โจทก์จำเลยทำสัญญาเช่าเรือกันไว้เพียงฉบับเดียวคือสัญญาเช่าเรือ ก. กำหนดอายุสัญญาเช่า ๒๔ เดือน หลังจากเรือ ก. ถูกชนจมลง สัญญาเช่าเรือ ก. ย่อมระงับไปตาม ป.พ.พ. ม. ๕๖๗ แต่โจทก์ส่งมอบเรือ ข. ให้จำเลย โดยมีได้มีการทำสัญญาเช่าใหม่ วันเดียวกันจำเลยชำระค่าเช่าล่วงหน้า ๑ เดือนเท่ากับอัตราค่าเช่าเรือ ก. และใช้เรือขนส่งสินค้าไปต่างประเทศ กับจำเลยได้ชำระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่โจทก์ออกทตรงไป ต่อมาจำเลยมีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญา โดยอ้างสัญญาเช่าที่ทำไว้เดิม ดังนี้ โจทก์จำเลยตกลงกันให้ถือเอาสัญญาเช่า

เรือ ก. มาเป็นสัญญาเช่าเรือ ข. โดยอนุโลม การเช่าเรือ ข. จึงต้องเป็นไปตามข้อสัญญาเดิม คือ มีกำหนดระยะเวลา ๒๔ เดือน

มาตรา ๕๖๕

๑๕๗๔/๒๕๒๘ จำเลยในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยมีได้ตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจของผู้ขายให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ทำให้โจทก์ซึ่งเป็นผู้เช่าที่ดินได้รับความเสียหายเพราะถูกผู้ซื้อฟ้อง จนศาลมีคำพิพากษาขับไล่โจทก์ ดังนี้ โจทก์มิใช่ผู้เสียหายที่จะฟ้องจำเลยในข้อหาปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม ป.อ. ม. ๑๕๗ เพราะผลที่โจทก์ได้รับตามคำพิพากษามิใช่เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของจำเลย แต่เป็นเพราะโจทก์หมดสิทธิที่จะอยู่ในที่ดินต่อไป กล่าวอีกนัยหนึ่ง การที่โจทก์จะอยู่ในที่ดินต่อไปได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับสิทธิตามสัญญาเช่า หากขึ้นอยู่กับตัวผู้ทรงกรรมสิทธิ์ในที่ดินว่าจะเป็นผู้ใดไม่

มาตรา ๕๗๒

๔๒๐/๒๕๒๘ โจทก์เป็นบริษัทจำกัดฟ้องจำเลยทั้งสองให้รับผิดชอบตามสัญญาเช่าซื้อและค้ำประกัน เอกสารที่กฎหมายต้องการคือสัญญาเช่าซื้อและสัญญาค้ำประกัน ซึ่งโจทก์ได้แนบสำเนาสัญญาดังกล่าวมาพร้อมกับฟ้องแล้ว ส่วนปัญหาว่าโจทก์ได้มอบอำนาจให้ ล. เป็นตัวแทนลงนามในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ เป็นรายละเอียดซึ่งโจทก์มีสิทธินำสืบในชั้นพิจารณาได้ เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่าได้มอบอำนาจให้ ล. เป็นผู้ลงนามในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ แม้จะมีได้แนบสำเนาหนังสือมอบอำนาจมาพร้อมกับฟ้อง ก็ไม่ทำให้เป็นฟ้องเคลือบคลุม

โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อทำหน้าที่มอบอำนาจให้ ล. ลงนามในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ สัญญาเช่าซื้อที่ระบุว่าโจทก์เป็นคู่สัญญากับจำเลย ล. ย่อมมีอำนาจลงชื่อเป็นผู้ให้เช่าซื้อและประทับตราของโจทก์กระทำการแทนโจทก์ได้ แม้ในสัญญาเช่าซื้อจะไม่ได้ระบุว่า ล. กระทำการแทนโจทก์ โจทก์ก็นำสืบถึงความข้อนี้ได้ เพราะเป็นการนำสืบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวการกับตัวแทนว่าความจริงเป็นอย่างไร ไม่ต้องห้ามตาม ป.ว.พ. ม. ๕๔ จำเลยต้องผูกพันและรับผิดชอบต่อโจทก์ตามสัญญา

๔๒๓/๒๕๒๘ เมื่อผู้เช่าซื้อได้ใช้เงินค่าเช่าซื้อครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในสัญญาแล้ว กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าซื้อย่อมตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่าซื้อโดยผลของกฎหมาย แม้สัญญาเช่าซื้อจะมีได้ระบุข้อความดังกล่าวไว้ ก็หาขัดต่อ ป.พ.พ. ม. ๕๗๒ ไม่

๓๖๖/๒๕๒๘ จำเลยนำรถยนต์ของจำเลยไปขายให้แก่โจทก์ โจทก์ออกตั๋วสัญญาใช้เงินเท่ากับราคารถยนต์ให้แก่จำเลย และโจทก์จำเลยได้ทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์คันไว้ โดยโจทก์ยึดตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นไว้และมีข้อตกลงกันว่า จำเลยไม่ต้องชำระค่าเช่าซื้อ เมื่อครบกำหนดตามสัญญาเช่าซื้อโจทก์จะต้องโอนรถยนต์กลับคืนให้จำเลย และตั๋วสัญญาใช้เงินเป็นอันถูกยกเลิกไป โดยถือว่าต่างฝ่ายไม่ต้องชำระหรือรับเงินส่วนที่ต่างกัน เป็นการป้องกันมิให้บุคคลภายนอกเข้ามายุ่งเกี่ยวกับรถยนต์คันดังกล่าว ดังนี้ การทำสัญญาเช่าซื้อระหว่างโจทก์จำเลยจึงมีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาลงด้วยสมรู้กับคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง สัญญาเช่าซื้อและตั๋วสัญญาใช้เงินจึงตกเป็นโมฆะ ไม่มีผลบังคับระหว่างโจทก์จำเลย

๔๕๓๔/๒๕๒๘ สัญญาเช่าซื้อนั้น กฎหมายบังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือมิฉะนั้นเป็นโมฆะ จำเลยจะนำสืบว่ามีการเช่าซื้อโดยไม่มีเอกสารสัญญาเช่าซื้อมาแสดงหาได้ไม่ ตามบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมของจำเลยซึ่งศาลชั้นต้นสั่งไม่รับนั้น คงระบุอ้างพยานบุคคลเพิ่มเติมเพียง ๒ ปาก ถึงแม้ศาลชั้นต้นจะอนุญาตให้เพิ่มเติมได้ ก็ไม่เกิดประโยชน์เพราะจำเลยมิได้อ้างเอกสารสัญญาเช่าซื้อเป็นพยานเลย ดังนี้ คำสั่งศาลชั้นต้นจึงชอบแล้ว

๓๓๖๐/๒๕๒๘ ผู้เช่าซื้อที่มีสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อในอันที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่ตนเช่าซื้อมา ย่อมมีสิทธิฟ้องผู้มายึดทรัพย์สินนั้นจากตนโดยละเมิดได้ แม้ภายหลังผู้ให้เช่าซื้อจะยึดทรัพย์สินคืนไป ก็ไม่ทำให้ผลการละเมิดที่กระทำไว้ก่อนระงับตามไปด้วย

๔๓๒๔/๒๕๒๘ สัญญาเช่าซื้อกฎหมายบังคับให้ทำเป็นหนังสือมิฉะนั้นเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. ม. ๕๑๒ ทำสัญญาเช่าซื้อกันวันใดก็มีผลใช้บังคับได้ในวันนั้น เมื่อโจทก์ได้รับรถยนต์ที่เช่าซื้อมาใช้แล้วเกิดเหตุถูกรถจำเลยชนก่อนวันทำสัญญาเช่าซื้อ โจทก์จึงไม่ใช่เจ้าของรถ และยังไม่ใช่ผู้เช่าซื้อในขณะที่เกิดเหตุ โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย และไม่มีสิทธิเรียกค่าเสื่อมราคาของตัวรถยนต์

มาตรา ๕๑๕

๑๖๐๔/๒๕๒๘ สัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาจ้างไว้อย่างต่ำ ๑ ปี และไม่เกิน ๒ ปี นั้น นายจ้างมีสิทธิเลิกจ้างลูกจ้างภายในกำหนดดังกล่าวเมื่อใดก็ได้ กำหนดนั้นจึงไม่ใช่กำหนดระยะเวลาการจ้างที่แน่นอน

๒๖๐๕/๒๕๒๘ ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า บริษัทจำเลยได้ทำหนังสือแต่งตั้งโจทก์ให้เป็นผู้รักษาการกรรมการผู้จัดการของจำเลย เท่ากับฟังว่าจำเลยจ้างโจทก์เป็นลูกจ้างของจำเลย ซึ่งเป็นการจ้างแรงงานอย่างหนึ่งนั่นเอง ส่วนที่วินิจฉัยว่าการแต่งตั้งโจทก์มิได้ปฏิบัติให้

ถูกต้องตามกฎหมาย แต่โจทก์ได้ทำงานตามหน้าที่ให้แก่จำเลยจนมีผลงานสำเร็จไปรายหนึ่งแล้ว จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าจ้าง หากเชื่อว่าเมื่อการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว โจทก์ย่อมไม่เป็นลูกจ้าง หรือการทำงานสำเร็จไปรายหนึ่งเป็นการจ้างทำของไม่

๓๕๕๕/๒๕๒๘ กรณีที่คู่สัญญาตกลงทำสัญญาเป็นหนังสือเจตนาของคู่สัญญาซึ่งประสงค์จะให้สัญญามีผลผูกพันกันอย่างไร ย่อมแสดงออกโดยข้อความในสัญญา โจทก์เป็นตัวแทนประกันชีวิตของบริษัทจำเลย มีหน้าที่ชักชวนบุคคลเข้าทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลย หรือที่เรียกว่าขายประกันชีวิต ข้อความในสัญญาระบุว่าตัวแทนประกันชีวิตไม่มีอำนาจออกกรมธรรม์หรือสัญญาประกันชีวิตแทนบริษัทและความผูกพันระหว่างบริษัทกับตัวแทนประกันชีวิตเป็นไปในฐานะตัวการกับตัวแทนรับมอบอำนาจเฉพาะการเท่านั้น ไม่ใช่ในฐานะบริษัทกับพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท ดังนี้ เห็นได้ว่าโจทก์จำเลยมีเจตนาที่จะผูกพันต่อกันในฐานะเป็นตัวการกับตัวแทน หากได้มีความประสงค์จะผูกพันกันอย่างลูกจ้างกับนายจ้างไม่ นอกจากนั้นฐานะและสิทธิของโจทก์ก็ยังคงแตกต่างจากลูกจ้างของจำเลย โดยโจทก์มีสิทธิได้รับค่าเหนื่อยหน้าจากการขายประกันชีวิตตอบแทนเป็นราย ๆ ไป และมีสิทธิได้รับประโยชน์ตามระเบียบสำหรับตัวแทนประกันชีวิตโดยเฉพาะ โจทก์ไม่มีสิทธิได้รับผลประโยชน์ เช่น โบนัส ค่าครองชีพ หรือ เบี้ยเลี้ยง เช่น ลูกจ้างทั่วไปของจำเลย แม้จำเลยจะจัดให้โจทก์สังกัดหน่วยงานของจำเลยและโจทก์ต้องลงเวลาทำงาน เมื่อขาดงานต้องลาหรือขออนุญาตผู้บังคับบัญชา ก็เป็นเรื่องปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาเพื่อให้กิจการของจำเลยมีประสิทธิภาพและรัดกุม ซึ่งโจทก์จำเลยทำความตกลงกันได้ มิใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ต้องทำงานตามคำสั่งหรือการบังคับบัญชาของจำเลย ทั้งไม่ปรากฏว่ากรณีที่โจทก์ฝ่าฝืนต่อระเบียบดังกล่าว จำเลยมีอำนาจลงโทษโจทก์เป็นการอื่นนอกจากเลิกสัญญา ถือไม่ได้ว่าโจทก์เป็นลูกจ้างประจำของจำเลย เมื่อจำเลยเลิกจ้างโจทก์เพราะผลงานของโจทก์ต่ำกว่าข้อกำหนด โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกเงินค่าชดเชยค่าจ้าง และสิ้นจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า

๔๑๕๒/๒๕๒๘ คำสั่งขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำเลยที่ ๓๕๐๗/๒๕๒๓ กำหนดอัตราค่าตอบแทนพนักงานขับรถระหว่างลงอุ้งวันละ ๕๔ บาท ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ขณะออกคำสั่งนี้จำเลยได้จ่ายเงินค่าครองชีพแก่พนักงานและลูกจ้างตามคำสั่งที่ ๒๑๒๑/๒๕๒๓ อยู่อีกส่วนหนึ่งแล้ว ดังนี้ คำจ้างระหว่างลงอุ้งวันละ ๕๔ บาท ถือเอาอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเป็นหลักโดยไม่รวมค่าครองชีพ เมื่อมีประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวันละ ๗๐ บาท คำจ้างระหว่างลงอุ้งตามคำสั่งดังกล่าวก็ต้องเปลี่ยนเป็นวันละ ๗๐ บาทด้วย เพราะเงินจำนวนนี้เป็นคนละส่วนกับค่าครองชีพ จะนำเอาค่าครองชีพมาหักออกหาได้ไม่

๔๒๑๖/๒๕๒๘ จำเลยมีหนังสือเชิญโจทก์ให้มาทำงานในตำแหน่งและอัตราเงินเดือนที่แน่นอน หนังสือดังกล่าวจึงเป็นคำเสนอ ส่วนข้อความตอนท้ายที่ว่าจึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานั้นเป็นการให้โอกาสโจทก์ที่จะมีคำสนองต่อจำเลยหรือไม่ เมื่อโจทก์เข้าทำงานกับจำเลยแล้วจึงเป็นคำสนองของโจทก์ การที่ต่อมาโจทก์ได้ทำใบสมัครงานกับจำเลยโดยกำหนดให้โจทก์ทดลองปฏิบัติงานเป็นเวลา ๓ เดือน ซึ่งเป็นการกำหนดเงื่อนไขขึ้นใหม่ จึงมีผลเป็นว่าโจทก์จำเลยได้มีข้อตกลงกันใหม่โดยยกเลิกข้อตกลงเดิมนั้นแล้ว โจทก์ต้องผูกพันตามข้อตกลงใหม่

ข้อบังคับของบริษัทจำเลยมีว่า กรรมการของบริษัทที่ทำงานในโรงพยาบาลด้วยไม่ต้องการทดลองงาน มีความหมายว่ากรรมการซึ่งมีอำนาจจัดการตามข้อบังคับของบริษัทโดยอยู่ในความครอบงำของที่ประชุมใหญ่ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๑๔๕ และกรรมการผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่อื่นเช่นพนักงานคนหนึ่งของบริษัทด้วย กรรมการผู้นั้นไม่ต้องทดลองงาน โจทก์ไม่ได้เป็นกรรมการบริษัทจำเลย ไม่ว่าโจทก์จะดำรงตำแหน่งใด โจทก์ก็คงมีฐานะเป็นลูกจ้างซึ่งเป็นพนักงานคนหนึ่งของจำเลยเท่านั้น หากใช้ว่าตำแหน่งที่โจทก์ดำรงอยู่เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาแล้วจะมีใช้พนักงานของจำเลยไม่ เมื่อโจทก์มิได้ทักท้วงเงื่อนไขที่จำเลยให้ทดลองปฏิบัติงาน โจทก์ก็ต้องผ่านการทดลองปฏิบัติงานตามข้อตกลงใหม่

๔๒๒๑/๒๕๒๘ คำฟ้องโจทก์ในช่องข้อหาหรือฐานความผิดระบุว่า “ละเมิดเรียกค่าเสียหาย” ฟ้องข้อ ๓ บรรยายว่า “ระหว่างที่จำเลยเป็นลูกจ้างโจทก์ทำหน้าที่ขับรถยนต์โดยสารประจำทาง จำเลยได้ขับรถด้วยความประมาทปราศจากความระมัดระวัง เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย” แต่ฟ้องข้อ ๒ ก็ได้บรรยายว่า “จำเลยเป็นลูกจ้างประจำของโจทก์เข้าทำงานตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๒๖ มีหน้าที่ขับรถยนต์โดยสารประจำทางรับส่งผู้โดยสารตามสัญญาจ้างแรงงาน” เมื่ออ่านฟ้องสองข้อประกอบกันแล้วย่อมเห็นได้ว่าโจทก์กล่าวหาว่าจำเลยกระทำผิดหน้าที่ขับรถต่อหน้าที่อันเกิดแต่สัญญาจ้างแรงงานในการขับรถ เป็นฟ้องที่กล่าวหาว่าจำเลยทำผิดสัญญาจ้างแรงงาน มิใช่ฟ้องเรื่องละเมิด แม้โจทก์จะระบุข้อหาหรือฐานความผิดคลาดเคลื่อนไปว่าเป็นละเมิด ก็ไม่ทำให้สารัตถะในฟ้องซึ่งเป็นเรื่องผิดสัญญาจ้างแรงงานกลายเป็นฟ้องเรื่องละเมิดไปได้ จะใช้อายุความ ๑ ปี ตาม ป.พ.พ. ม. ๔๔๘ มาปรับแก้คดีหาได้ไม่
มาตรา ๕๘๒

๑๖๐๔/๒๕๒๘ เมื่อคำจ้างกำหนดจ่ายกันทุกวันที่ ๒๕ ของเดือน และจำเลยเลิกจ้างโจทก์วันที่ ๑ มีนาคม โดยบอกกล่าวล่วงหน้าวันที่ ๓๑ มกราคม ดังนี้ ระยะเวลาบอกกล่าวล่วงหน้าจะชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อจำเลยเลิกจ้างในวันที่ ๒๕ มีนาคม

๒๒๘๑,๒๒๘๒/๒๕๒๘ สิ้นจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตาม ป.พ.พ. ม. ๕๘๒ มิใช่หนี้เงินซึ่งกฎหมายกำหนดให้นายจ้างจ่ายแก่ลูกจ้างทันทีที่เลิกจ้าง นายจ้างจะผิดนัดก็ต่อเมื่อลูกจ้างทวงถาม เมื่อไม่ปรากฏว่าลูกจ้างได้ทวงถาม ลูกจ้างจึงมีสิทธิได้ดอกเบี้ยตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไป

๒๒๕๕/๒๕๒๘ การที่โจทก์ซึ่งเป็นพนักงานชั้นผู้ใหญ่ใช้เวลาทำงานประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยจำหน่ายเครื่องทองรูปพรรณในสำนักงาน ย่อมถือว่าปฏิบัติงานล่าช้าโดยเจตนาและหลีกเลี่ยงการทำงานอยู่ในตัวแล้ว ได้ชื่อว่าไม่อุทิศเวลาให้แก่จำเลยผู้เป็นนายจ้าง เป็นการผิดวินัยข้อ ๒๐ ตามระเบียบข้อบังคับการทำงาน จำเลยเลิกจ้างโจทก์จึงถือว่าไม่ได้ว่าไม่เป็นธรรมแก่โจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่การเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม ทั้งถือได้ว่าการทำการอันไม่สมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและสุจริตตาม ป.พ.พ. ม. ๕๘๓ จำเลยเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าและไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า แต่ไม่ถึงขั้นเป็นกรณีที่น่าร้ายแรงตามระเบียบข้อบังคับการทำงานและตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ข้อ ๔๗ (๓) จึงต้องจ่ายค่าชดเชยแก่โจทก์

๒๔๐๓/๒๕๒๘ แม้โจทก์จะบรรยายคำฟ้องอ้างเหตุตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานฯ ม. ๔๕ ที่ว่าด้วยการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรมก็ตาม แต่โจทก์มิได้ขอผลตาม ม. ๔๕ กลับยอมรับการสิ้นภาวะเป็นลูกจ้างแต่โดยดี และไม่ติดใจเรียกค่าเสียหายตามที่ ม. ๔๕ ให้สิทธิไว้ คงติดใจเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตาม ป.พ.พ. ม. ๕๘๒ และเรียกค่าชดเชยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน เมื่อโจทก์ไม่ประสงค์ขอกลับเข้าทำงานหรือขอค่าเสียหายอันเกิดแต่การเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรมเสียแล้ว การที่จะพิจารณาว่าจำเลยเป็นผู้มีอำนาจเลิกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน การเลิกจ้างได้ปฏิบัติถูกต้องตามที่สัญญาการเป็นผู้สอนหรือไม่ ก็หาเป็นประโยชน์แก่คดีโจทก์ไม่ ศาลแรงงานกลางไม่ได้กำหนดเป็นประเด็นข้อพิพาทไว้ และไม่วินิจฉัยความสองข้อนั้น ชอบแล้ว

๒๕๒๘/๒๕๒๘ กระทรวงการคลังได้เข้าถือหุ้นในบริษัทธนาคารเอเชียทรัสต์ จำกัด จำกัด เป็นจำนวนร้อยละ ๕๑ ของจำนวนหุ้นทั้งหมด จำเลยจึงมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมาย พนักงานของจำเลยจึงเปลี่ยนฐานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องอยู่ในบังคับของ พ.ร.บ. คุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ โจทก์ลูกจ้างจำเลยมีอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตาม ม. ๕ (๒) ไม่อาจมีฐานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจต่อไปอีกได้ จึงต้องถูกบังคับตาม ม. ๑๑ ให้พ้นจากตำแหน่ง การเลิกจ้างโจทก์จึงเป็นการเลิกจ้างที่มีเหตุตามกฎหมาย มิใช่เป็นการเลิกจ้างไม่เป็นธรรม โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกค่า

เสียหายจากจำเลย และ ม. ๕ (๒) เป็นบทกฎหมายที่กำหนดคุณสมบัติไว้โดยเฉพาะ มิได้เกี่ยวกับระยะเวลาการจ้าง จึงจะนำบทบัญญัติ ม. ๕๘๒ แห่ง ป.พ.พ. มาใช้บังคับการเลิกจ้าง เพราะเหตุเกษียณอายุมิได้ จำเลยจึงเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าให้แก่โจทก์

๓๘๒๐/๒๕๒๘ โจทก์ฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรมกับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า การที่ศาลแรงงานกลางกำหนดประเด็นข้อพิพาทในปัญหาข้อนี้โดยใช้ถ้อยคำว่า ค่าเสียหายเท่าใด กรณีจึงต้องหมายความรวมถึงค่าเสียหายจากการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรมกับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าในตัวของตัว โจทก์ที่ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้จำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าให้แก่โจทก์ด้วยนั้นจึงไม่เป็นการพิพากษานอกเหนือไปจากประเด็นข้อพิพาท

๕๐๔๑/๒๕๒๘ การที่โจทก์เจ็บป่วยซึ่งทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่การทำงานได้ตามปกติ นั้น เป็นเหตุเกิดขึ้นตามสภาพของร่างกายโดยธรรมชาติ มิใช่เกิดจากการกระทำของโจทก์ แม้ระเบียบการของจำเลยจะให้อำนาจจำเลยสั่งให้โจทก์ออกจากงานได้ ก็เป็นเรื่องข้อกำหนดให้จำเลยมีสิทธิเลิกจ้างโจทก์ได้เท่านั้น มิใช่ข้อกำหนดว่าโจทก์กระทำความผิด เมื่อเลิกจ้างจึงต้องจ่ายค่าชดเชยและสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า

มาตรา ๕๘๓

๒๒๕๕/๒๕๒๘ การที่โจทก์ซึ่งเป็นพนักงานชั้นผู้ใหญ่ใช้เวลาทำงานประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยจำหน่ายเครื่องทองรูปพรรณในสำนักงาน ย่อมถือว่าปฏิบัติงานล่าช้าโดยเจตนาและหลีกเลี่ยงการงานอยู่ในตัวแล้ว ได้ชื่อว่าไม่อุทิศเวลาให้แก่จำเลยผู้เป็นนายจ้าง เป็นการผิดวินัย ข้อ ๒๐ ตามระเบียบข้อบังคับการทำงาน จำเลยเลิกจ้างโจทก์จึงถือไม่ได้ว่าไม่เป็นธรรมแก่โจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่การเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม ทั้งถือได้ว่ากระทำการอันไม่สมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและสุจริตตาม ป.พ.พ. ม. ๕๘๓ จำเลยเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า แต่ไม่ถึงขั้นเป็นกรณีร้ายแรงตามระเบียบข้อบังคับการทำงานและตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงาน ข้อ ๔๗ (๓) จึงต้องจ่ายค่าชดเชยแก่โจทก์

๒๖๔๔/๒๕๒๘ โจทก์นั่งหลับ ๆ ตื่น ๆ ขณะปฏิบัติงานตามหน้าที่ ทำให้งานที่ปฏิบัติได้รับความเสียหาย ศ. ลูกจ้างคนหนึ่งไม่ใช่ นายจ้างของโจทก์โดยตรงแต่มีอำนาจบอกเลิกการจ้างลูกจ้างของจำเลย เรียกโจทก์มาสอบถาม โจทก์รับสารภาพ ศ. จึงยกโทษให้ ไม่ประสงค์จะลง

โทษหรือเลิกจ้างโจทก์จึงกลบเกลื่อนความผิดของโจทก์โดยให้โจทก์ทำสัญญาจ้างใหม่ ไม่ใช่สั่งเลิกจ้างแล้วให้เข้าเป็นลูกจ้างใหม่แต่อย่างใด การที่ ศ. กล่าวว่า ถ้าไม่เขียนใบสมัครใหม่ก็ให้ออกจากงาน เป็นเพียงคำชี้แจงถึงผลที่ตามมากรณีไม่ปฏิบัติ ไม่ใช่คำสั่งเด็ดขาดว่า ถ้าไม่เขียนใบสมัครใหม่ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้าง แต่เป็นเรื่องที่จะพิจารณาโทษและมีคำสั่งเป็นกิจจะลักษณะอีกชั้นหนึ่ง ถ้อยคำที่ว่า ศ. บอกละเลิกจ้างโจทก์ เมื่อในวันที่โจทก์กล่าวอ้างว่าจำเลยเลิกจ้างโจทก์นั้น โจทก์จำเลยมีความสัมพันธ์เป็นนายจ้างลูกจ้างกันอยู่ โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าชดเชยและสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า แม้จำเลยจะให้การรับว่าได้เลิกจ้างโจทก์ในวันต่อมาจริง ก็เป็นเรื่องนอกฟ้องไม่อาจวินิจฉัยเหตุเลิกจ้างตามข้อต่อสู้ของจำเลยในคราวเดียวกันกับคดีนี้ ต้องยกฟ้อง

๓๒๖๑/๒๕๒๘ จำเลยให้โจทก์ลูกจ้างติดต่อโฆษณาผลิตภัณฑ์ของบริษัทจำเลยทางโทรศัพท์ โดยกำหนดงบประมาณค่าโฆษณาไว้ ๔ ล้านบาทต่อปี โจทก์ติดต่อให้บริษัท ล. โฆษณา และได้จ่ายค่าโฆษณาไปแล้วเกือบ ๓ ล้านบาท คงเหลือเพียง ๑ ล้านบาทเศษ แต่เหลือเวลาที่จะต้องโฆษณาอีก ๓ เดือน ประกอบกับสินค้าของจำเลยขายไม่ค่อยดี จำเลยจึงสั่งให้โจทก์ลดค่าโฆษณาลง โจทก์ขัดคำสั่ง โดยมีได้สั่งให้บริษัท ล. ลดการโฆษณาลง ถือว่าเป็นเหตุให้จำเลยได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงแล้ว กรณีจึงต้องด้วยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ข้อ ๔๗ (๓) ที่จำเลยผู้เป็นนายจ้างมีคำสั่งเลิกจ้างโจทก์โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยได้

มาตรา ๕๘๗ จ้างทำของ

๑๘๗๓/๒๕๒๘ สัญญาได้กำหนดเวลาให้โจทก์ปฏิบัติการชำระหนี้แก่จำเลยไว้ชัดเจนแล้ว ไม่มีระบุไว้ในข้อใดให้โจทก์ต้องสอบถามจำเลยก่อนชำระหนี้ เมื่อปรากฏว่าโจทก์ไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามสัญญา เพราะโจทก์ไม่อาจกระทำการชำระหนี้ได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ดังกล่าว โจทก์จึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา

๒๒๑๕/๒๕๒๘ ที่ดินแปลงที่จำเลยซื้อและจ้างเหมาโจทก์ปลูกสร้างอาคาร แม้จะอยู่ในท้องที่ที่จะเวนคืน แต่ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๕ ข้อ ๖๕ ก็ให้มีการโอนกรรมสิทธิ์กันได้ เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หากได้มีข้อห้ามจำหน่ายโอนโดยเด็ดขาดไม่ ยังอยู่ในวิสัยที่ผู้ขายจะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ขายให้จำเลยได้ หากได้ตกเป็นการพ้นวิสัยที่จะโอนให้แก่กันไม่ เมื่อโจทก์สร้างเสร็จและจำเลยได้เข้าอยู่อาศัยในอาคารนั้นแล้ว ถือได้ว่าจำเลยได้รับมอบการที่มาจากโจทก์แล้ว กรรมสิทธิ์ในอาคารที่จ้างจึงตกเป็นของจำเลยผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาที่ว่า ถ้าผู้ว่าจ้างผิดนัดไม่ชำระค่าจ้างไม่ว่าวงใด ๆ ผู้รับ

จ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาโดยให้ถือว่ากรรมสิทธิ์ในอาคารเป็นของผู้รับจ้างและยินยอมให้ผู้รับจ้างเข้ารับช่วงสิทธิการซื้อที่ดินแทนโดยมีคิดค่าตอบแทน และให้รับเงินค่าจ้างเหมาที่ได้ชำระไว้แล้วทั้งหมด เป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนไว้ล่วงหน้าในกรณีที่ผู้ว่าจ้างไม่ชำระสินจ้างให้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ ถือเป็นเบี้ยปรับตาม ป.พ.พ. ม. ๓๘๒ ประกอบด้วย ม. ๓๗๘ ซึ่งถ้าสูงเกินส่วนศาลมีอำนาจลดลงเป็นจำนวนพอสมควรได้ตาม ม. ๓๘๓ เมื่อจำเลยได้ชำระค่าที่ดินแล้ว ๑๕๐,๐๐๐ บาท ค่าจ้างเหมาปลูกสร้างอาคาร ๕๐,๐๐๐ บาท และอาคารยังจะต้องตกเป็นของโจทก์อีก เท่ากับถูกริบทั้งที่ดินและอาคาร ส่วนค่าจ้างเหมาที่โจทก์ควรจะได้รับอีก ๒๗๕,๐๐๐ บาท เป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน ดังนี้ ศาลกำหนดเบี้ยปรับให้ เป็นเงิน ๓๒๕,๐๐๐ บาท

๓๓๒๒/๒๕๒๘ จำเลยได้เจาะบ่อน้ำบาดาลตามสัญญาจ้างให้โจทก์แล้ว แต่ไม่ได้ปริมาณน้ำตามสัญญา ดังนั้น สัญญาจึงเลิกกันตามเงื่อนไขในสัญญา โจทก์จำเลยกลับคืนไปสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมตาม ป.พ.พ. ม. ๓๘๑ เมื่อจำเลยทำงานให้ตามที่โจทก์จ้างไปแล้ว แต่ได้นำไม่ครบปริมาณตามสัญญา โจทก์จึงต้องใช้เงินค่าแรงงานที่จำเลยได้กระทำไปให้จำเลย แม้ในสัญญาจะระบุว่าจำเลยจะต้องคืนเงินที่รับไปจากโจทก์ทั้งหมดก็ทำได้หมายถึงว่าโจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องใช้ค่าแรงงานให้จำเลยไม่ ซึ่งค่าแรงงานนี้ศาลมีอำนาจกำหนดให้ตามสมควร

๓๔๖๓/๒๕๒๘ ฉ. ตกลงจ้าง ว. ให้ดำเนินการขับไล่ผู้เช่าให้ออกไปจากที่ดินเป็นเงิน ๑ ล้านบาท และ ว. ได้กระทำการตามที่ ฉ. ว่าจ้างไปบ้างแล้ว ต่อมาทั้ง ฉ. และ ว. ถึงแก่ความตาย สัญญาข้อมสิ้นสุดลง ฉ. จำต้องใช้สินจ้างตามส่วนของการงานที่ได้ทำไปแล้วอันเป็นประโยชน์แก่ ฉ. ซึ่งศาลกำหนดให้ ๔๕๐,๐๐๐ บาท เป็นจำนวนพอสมควรแล้ว

๔๓๐๖/๒๕๒๘ จำเลยกับธนาคาร ท. ทำหนังสือสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องค่าจ้างตามสัญญาจ้างทำงานที่สามารถปรับราคาค่าจ้างได้โดยระบุให้โอนสิทธิเรียกร้องที่จำเลยมีอยู่กับผู้คัดค้านทั้งหมดหรือประจำงวดที่ ๑ - ๑๐ ให้ธนาคาร ท. และได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบว่าได้ตกลงโอนสิทธิเรียกร้องทั้งหมด ผู้คัดค้านได้รับทราบการโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างจำเลยกับธนาคาร ท. แล้ว ดังนี้ แม้สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องและหนังสือแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องจะกล่าวถึงเฉพาะเงินค่าจ้างทั้ง ๑๐ งวดตามสัญญา เพราะเป็นยอดเงินค่าจ้างที่แน่นอน ส่วนค่าจ้างที่สามารถปรับราคาได้มิได้ระบุลงไว้เนื่องจากขณะโอนสิทธิเรียกร้องยังไม่ทราบว่าจะมีอยู่หรือไม่เพียงใด สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องที่ระบุถึงสิทธิเรียกร้องทั้งหมดย่อมต้องหมายความรวมถึงค่าจ้างที่สามารถปรับราคาได้ด้วย

๔๔๕๔/๒๕๒๘ สัญญาที่จำเลยจ้างโจทก์ซึ่งเป็นทนายความให้ทวงหนี้จากสมาชิกสหกรณ์จำเลยโดยคิดค่าจ้างร้อยละ ๕ ของยอดหนี้ที่ทวงได้นั้นเป็นเพียงอาศัยเป็นเกณฑ์

คำนวณค่าจ้างทวงถามหนี้สินว่าจะเรียกหรือค่าจ้างคิดเป็นร้อยละเท่าใดของหนี้ที่ทวงได้เท่านั้น หากใช่เป็นสัญญาแบ่งเอาส่วนจากทรัพย์สินที่เป็นมูลพิพาทที่ลูกความจะพึงได้รับเมื่อชนะคดีไม่ ทั้งเป็นการกระทำนอกศาล มิใช่เป็นการจ้างโจทก์ให้เป็นทนายความดำเนินคดี จึงตกลงกันได้ เพราะไม่มีกฎหมายห้าม สัญญาจ้างไม่เป็นโมฆะ

มาตรา ๖๐๐

๓๔๕๗/๒๕๒๘ บ้านโจทก์ชำรุดเสียหายเกิดจากการก่อสร้างตามแบบแปลนและรายการคำนวณโครงสร้างทางวิศวกรรมที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยผู้รับจ้าง จำเลยจึงต้องรับผิดชอบ

มาตรา ๖๐๑

๓๔๕๗/๒๕๒๘ บ้านโจทก์ชำรุดเสียหายเกิดจากการก่อสร้างตามแบบแปลนและรายการคำนวณโครงสร้างทางวิศวกรรมที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชา ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยผู้รับจ้าง จำเลยจึงต้องรับผิดชอบ

เมื่อบ้านเกิดรอยร้าวขึ้นตอนแรกที่ผนังบ้าน จำเลยมาตรวจดูแล้วแจ้งให้โจทก์ทราบว่ารอยร้าวเป็นธรรมดาของบ้านปลูกใหม่ จนเดือนมีนาคม ๒๕๒๐ บ้านโจทก์มีความชำรุดเกิดมากขึ้นผิดปกติ โจทก์เชิญวิศวกรมาตรวจดู จึงทราบว่าความชำรุดเสียหายเกิดขึ้นผิดปกติธรรมดาและเป็นอันตรายมาก ดังนี้ โจทก์เพิ่งทราบการชำรุดบกพร่องของบ้านเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๒๐ โจทก์นำคดีมาฟ้องวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๐ คดีไม่ขาดอายุความ

มาตรา ๖๐๕

๑๖๖๘/๒๕๒๘ เมื่อจำเลยยังทำงานไม่แล้วเสร็จ โจทก์ยอมมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ตาม ป.พ.พ. ม. ๖๐๕ แต่ต้องใช้คำสั่งใหม่ทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การเลิกสัญญานั้นให้แก่จำเลย และเมื่อเลิกสัญญากันแล้ว คู่สัญญายังมีสิทธิที่จะได้กินสุทธินะดังที่เป็นอยู่เดิมโดยวิธีการตาม ม. ๓๕๑

มาตรา ๖๐๖

๓๔๖๓/๒๕๒๘ ฉ. ตกลงจ้าง ว. ให้ดำเนินการขบไล่ผู้เช่าให้ออกไปจากที่ดินเป็นเงิน ๑ ล้านบาท และ ว. ได้กระทำการตามที่ ฉ. ว่าจ้างไปบ้างแล้ว ต่อมาทั้ง ฉ. และ ว. ถึงแก่ความตาย สัญญาขบไล่สิ้นสุดลง ฉ. จำต้องใช้เงินจ้างตามส่วนของการงานที่ได้ทำไปแล้วอันเป็นประโยชน์แก่ ฉ. ซึ่งศาลกำหนดให้ ๔๕๐,๐๐๐ บาท เป็นจำนวนพอสมควรแล้ว

มาตรา ๖๐๘

๓๕๗๖/๒๕๒๘ การสื่อสารแห่งประเทศไทยจำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับขนพิเศษที่จะต้องแยกไปปฏิบัติและบังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับสำหรับการไปรษณีย์โดยเฉพาะตามที่ ป.พ.พ. ม. ๖๐๘ ประกอบด้วย พ.ร.บ. การสื่อสารแห่งประเทศไทยฯ ม. ๑๓ และ ม. ๑๖ บัญญัติไว้ จึงนำบทบัญญัติเรื่องรับขนของใน ป.พ.พ. ลักษณะ ๘ หมวด ๑ มาใช้บังคับแก่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ และจะถือว่าบริษัทการบินจำเลยที่ ๒ ซึ่งมีนิติสัมพันธ์กับจำเลยที่ ๑ เท่านั้น เป็นผู้ขนส่งหลายคนหลายทอดตาม ม. ๖๑๘ ไม่ได้ โจทก์ซึ่งไม่มีนิติสัมพันธ์กับจำเลยที่ ๒ จึงหาสิทธิที่จะเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบอย่างใดไม่ได้

มาตรา ๖๑๐

๓๕๗๖/๒๕๒๘ การสื่อสารแห่งประเทศไทยจำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับขนพิเศษที่จะต้องแยกไปปฏิบัติและบังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับสำหรับการไปรษณีย์โดยเฉพาะตามที่ ป.พ.พ. ม. ๖๐๘ ประกอบด้วย พ.ร.บ. การสื่อสารแห่งประเทศไทยฯ ม. ๑๓ และ ม. ๑๖ บัญญัติไว้ จึงนำบทบัญญัติเรื่องรับขนของใน ป.พ.พ. ลักษณะ ๘ หมวด ๑ มาใช้บังคับแก่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ และจะถือว่าบริษัทการบินจำเลยที่ ๒ ซึ่งมีนิติสัมพันธ์กับจำเลยที่ ๑ เท่านั้น เป็นผู้ขนส่งหลายคนหลายทอดตาม ม. ๖๑๘ ไม่ได้ โจทก์ซึ่งไม่มีนิติสัมพันธ์กับจำเลยที่ ๒ จึงหาสิทธิที่จะเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบอย่างใดไม่ได้

มาตรา ๖๑๑

๒๘๗๖,๒๘๗๗/๒๕๒๘ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยประกอบธุรกิจขนส่งสินค้า โจทก์ได้มอบสินค้าให้จำเลยส่งไปให้แก่ลูกค้าของโจทก์ในประเทศญี่ปุ่น ในใบตราส่งก็ได้ระบุข้อตกลงระหว่างโจทก์กับจำเลยเกี่ยวกับการส่งสินค้าตลอดจนค่าขนส่ง ฟ้องของโจทก์ไม่ได้บรรยายว่าจำเลยทำละเมิดต่อโจทก์อย่างไร แม้จะกล่าวในตอนท้ายว่า การกระทำละเมิดของจำเลยทำให้โจทก์ไม่ได้รับเงินจากลูกค้า ดังนี้ ฟ้องมุ่งประสงค์ให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญารับขน

ตามใบตราส่งที่จำเลยออกให้โจทก์เห็นได้ว่า จำเลยรับขนส่งสินค้าซึ่งระบุว่าเป็นพลอย เป็นสินค้ามีค่า และเสียค่าขนส่งพิเศษสำหรับสินค้ามีค่า จำเลยจึงมีหน้าที่ที่จะต้องขนส่งพลอยตามที่ระบุไว้ในใบตราส่งไปให้ผู้รับตราส่งตามที่ได้สัญญาไว้แก่โจทก์ หน้าที่ของจำเลยมิใช่มีเพียงแต่ขนส่งกล่องสินค้าโดยไม่ต้องคำนึงว่าสินค้าในกล่องจะมีอยู่หรือไม่ เมื่อสินค้าสูญหายไปไม่ถึงผู้รับตราส่ง จำเลยก็ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. ม. ๖๑๖ จะอ้างว่าจำเลยรับ

สินค้ามาในสภาพที่อยู่ในหีบห่อเรียบร้อย จำเลยมิได้รู้เห็นในการบรรจุสินค้า จึงไม่ต้องรับผิดชอบ
ได้ไม่ ทั้งข้ออ้างดังกล่าวก็ขัดแย้งกับคำให้การของจำเลย ซึ่งยอมรับว่าได้ทำสัญญารับขนพลอย
ตามรายการที่โจทก์ฟ้อง แต่อ้างว่าได้ส่งสินค้าไปถึงจุดหมายปลายทางโดยไม่มี การสูญหายแล้ว

แม้ราคาสินค้าที่โจทก์เรียกจากจำเลยจะรวมกำไร ค่าประกันภัย และค่าขนส่งด้วย
แต่ก็เป็นราคาสินค้าที่โจทก์ขายให้แก่ผู้ซื้อ ซึ่งโจทก์มีสิทธิได้รับหากมีการขนส่งถึงมือผู้ซื้อ และ
ราคาจำนวนนี้ได้ระบุไว้ในใบตราส่งซึ่งถือเสมือนสัญญารับขนระหว่างโจทก์จำเลย ทั้งจำเลยก็มี
ได้นำสืบหักล้างว่า โจทก์มิได้เสียหายตามจำนวนดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิได้รับค่าเสียหายตาม
จำนวนที่เรียกร้อง

มาตรา ๖๑๘

๓๕๗๖/๒๕๒๘ การสื่อสารแห่งประเทศไทยจำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับขนพิเศษที่จะต้อง
แยกไปปฏิบัติและบังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับสำหรับการไปรษณีย์โดยเฉพาะตามที่
ป.พ.พ. ม. ๖๐๕ ประกอบด้วย พ.ร.บ. การสื่อสารแห่งประเทศไทยฯ ม. ๑๓ และ ม. ๑๖ บัญญัติ
ไว้ จึงนำบทบัญญัติเรื่องรับขนของใน ป.พ.พ. ลักษณะ ๘ หมวด ๑ มาใช้บังคับแก่จำเลยที่ ๑ ไม่
ได้ และจะถือว่าบริษัทการบินจำเลยที่ ๒ ซึ่งมีนิติสัมพันธ์กับจำเลยที่ ๑ เท่านั้น เป็นผู้ขนส่ง
หลายคนหลายทอดตาม ม. ๖๑๘ ไม่ได้ โจทก์ซึ่งไม่มีนิติสัมพันธ์กับจำเลยที่ ๒ จึงหาสิทธิที่จะ
เรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบอย่างใดไม่ได้

มาตรา ๖๒๕

๓๘๔๔/๒๕๒๘ ป.พ.พ. ม. ๖๒๕ ห้ามผู้ขนส่งกำหนดข้อความยกเว้นหรือจำกัด
ความรับผิดชอบไว้ในใบรับใบตราส่งหรือตราสารอื่น ๆ ทำนองนั้น เว้นแต่ผู้ส่งจะแสดงความตกลง
ด้วยชัดแจ้ง เมื่อฟังไม่ได้ว่าผู้ส่งได้แสดงความตกลงด้วยชัดแจ้ง ข้อความจำกัดความรับผิดจึง
ไม่มีผลใช้กับผู้ส่งได้ และไม่อาจใช้กับผู้รับตราส่งซึ่งได้รับช่วงสิทธิมาจากผู้ส่ง ตลอดจนผู้รับ
ประกันภัยซึ่งรับช่วงสิทธิของผู้รับตราส่งมาอีกทอดหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกา

ประจําพุทธศักราช ๒๕๒๕

มาตรา ๕๓๘

๒๒๕/๒๕๒๕ การครอบครองที่ดินในฐานะผู้เช่า เป็นการครอบครองที่ดินแทนผู้ให้เช่า แม้ครอบครองเกิน ๑๐ ปี ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองตาม ป.พ.พ. ม. ๑๓๘๒

การฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายในกรณีที่การเช่ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น มิใช่เป็นการฟ้องบังคับตามสัญญาเช่า แต่เป็นการฟ้องโดยอาศัยอำนาจกรรมสิทธิ์ของเจ้าของทรัพย์สิน เมื่อโจทก์ไม่ประสงค์ให้จำเลยอยู่ในที่พิพาทต่อไป และบอกกล่าวให้ออกแล้ว จำเลยไม่ยอมออก จึงเป็นการอยู่โดยละเมิด โจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายได้

มาตรา ๕๓๒

๕๔๖/๒๕๒๕ ผู้ร้องได้ให้จำเลยเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ไป แล้วจำเลยใช้รถนั้นเป็นพาหนะทำการวิ่งราวทรัพย์สิน ศาลลงโทษจำเลยและริบรถ เมื่อจำเลยยังค้างชำระค่าเช่าซื้อและสัญญาเช่ายังไม่ได้เลิกกัน ผู้ร้องมาขึ้นคำร้องขอริบรถของกลางก็เพราะญาติของจำเลยขอร้อง และผู้ร้องมีเจตนาเพียงที่จะได้รับชำระเงินค่าเช่าซื้อตามสัญญาเท่านั้น เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของจำเลย เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิขอให้ศาลส่งคืนรถจักรยานยนต์ของกลางให้แก่ผู้ร้องได้

มาตรา ๕๓๔

๓๒๘/๒๕๒๕ สัญญาเช่าซื้อข้อ ๕ กำหนดว่า ในกรณีที่รถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหายไม่ว่าโดยเหตุสุดวิสัยหรือโดยเหตุใด ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบชำระค่าเช่าซื้อทั้งสิ้นจนครบ การที่โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อฟ้องขอให้จำเลยที่ ๑ ผู้เช่าซื้อชำระค่ารถยนต์ที่ค้างตามสัญญา จึงเป็นการฟ้องขอให้ชำระราคาทรัพย์สินที่เช่าซื้อจนครบตามที่ระบุในสัญญา หากใช้ฟ้องเรียกค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระไม่กรณีดังกล่าวไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้เป็นอย่างอื่น จึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๖๔ มิใช่ ๒ ปี ตาม ม. ๑๖๕ (๖)

มาตรา ๕๘๒

๑๑๕๑/๒๕๒๕ โจทก์จำเลยตกลงกันว่า ในช่วงระยะเวลา ๑๕ วัน โจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำทำงานให้จำเลย ๘ วัน หยุด ๗ วัน จำเลยจ่ายค่าจ้างให้โจทก์เพียง ๘ วันเท่ากับวันทำงานจริง จำเลยจ่ายค่าจ้างทุกวันที่ ๕ และ ๒๐ ของเดือน ในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๘ จำเลยเลิกจ้างโจทก์โดยไม่บอกล่วงหน้า จำเลยต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่โจทก์ให้ครบจำนวนที่จะต้องจ่ายไปจนถึงกำหนดจ่ายสินจ้างคราวถัดไปคือในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๒๘ ในช่วงระยะเวลา ๑๕ วัน ตามที่ตกลงกัน แต่ในช่วงดังกล่าวจำเลยจ่ายค่าจ้างโดยแท้จริงเท่าที่ทำงาน ๘ วันเท่านั้น หากได้จ่ายให้ครบ ๑๕ วันไม่ การจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่โจทก์ ๘ วันเมื่อเลิกจ้าง เป็นจำนวนเท่ากับค่าจ้างที่โจทก์ควรจะได้รับในระยะเวลา ๑๕ วัน จึงเป็นการจ่ายสินจ้างในช่วงระยะเวลาคราวถัดไปหนึ่งช่วงตามข้อตกลงซึ่งมีผลบังคับได้ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าอีก ๗ วัน

มาตรา ๕๘๓

๑๘๕๕/๒๕๒๕ โจทก์ข่มขู่จะก่อวินาศกรรมแก่เครื่องจักรกลของจำเลย ระเบียบข้อบังคับของจำเลยมิได้กำหนดเป็นความผิดหรือโทษไว้ คงมีเฉพาะกรณีที่โจทก์ข่มขู่จะทำร้ายร่างกายผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ระบุว่า “ข่มขู่ลูกจ้างอื่น” ซึ่งกำหนดโทษลูกจ้างผู้กระทำผิดไว้หลายระดับ เช่น ตักเตือน ลดเงินเดือน พักงาน หรือไล่ออกจากงาน มิได้กำหนดโทษขั้นไล่ออกไว้สถานเดียว แสดงว่าแม้ลูกจ้างกระทำผิดดังกล่าว จำเลยก็มีได้ถือเป็นการผิดกรณีที่ร้ายแรงอย่างเดียว จึงได้กำหนดโทษไว้หลายระดับ ทั้งการที่โจทก์กล่าวข่มขู่ดังกล่าว ก็เพียงเพื่อยับยั้งมิให้จำเลยส่งโจทก์ไปทำงานที่อื่น ห้ามเจตนาที่จะกระทำการตามที่ข่มขู่ไม่ การกระทำของโจทก์จึงไม่เป็นการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของจำเลย เป็นกรณีที่ร้ายแรงตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ข้อ ๔๑ (๓) และไม่ต้องด้วย ป.พ.พ. ม. ๕๘๓ จำเลยต้องจ่ายค่าชดเชยและสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าเมื่อเลิกจ้าง

มาตรา ๖๐๕

๒๔๕/๒๕๒๕ สัญญาว่าจ้างก่อสร้างบ้านไม่ได้กำหนดระยะเวลาการก่อสร้างไว้ชัดเจน และจำเลยเห็นว่าหากให้โจทก์ทำการก่อสร้างต่อไปจะเกิดความเสียหายเพราะงานล่าช้ามาก จำเลยจะเลิกสัญญาได้ก็ต้องบอกกล่าวกำหนดเวลาพอสมควรให้โจทก์ปฏิบัติเสียก่อนตาม

ป.พ.พ. ม. ๓๘๓ แต่จำเลยมิได้บอกกล่าว จึงเลิกสัญญาไม่ได้ การที่โจทก์ขอก่อสร้างต่อไป แต่จำเลยไม่ยอม โดยยื่นชั้นให้เลิก จะถือว่าโจทก์ผิดสัญญาไม่ได้ แต่เป็นเรื่องจำเลยใช้สิทธิเลิกสัญญาโดยไม่ชอบ และเป็นฝ่ายผิดสัญญาเอง กรณีเป็นเรื่องจ้างทำของ และจำเลยผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาเอง โดยโจทก์ผู้รับจ้างไม่ได้ทำผิดสัญญา จำเลยจะต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การเลิกสัญญานั้นตาม ม. ๖๐๕